

Jaarrekening 2018
North Sea Port SE

North Sea Port SE
Westkade 89
4551 CE Sas van Gent
KvK 71594752

Jaarrekening 2018

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2018	3
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018	4
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	5
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	6
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018	17
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	23
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening 2018	27

Vennootschappelijke jaarrekening

Vennootschappelijke balans per 31 december 2018	32
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2018	32
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	33
Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2018	33
Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening 2018	34

Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming	35
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	35
Gebeurtenissen na balansdatum	35

Ondertekening van de jaarrekening	36
-----------------------------------	----

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

(voor resultaatbestemming)

	Ref	31-12-2018	31-12-2017	pro forma
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	1	54.161	542.557	
Materiële vaste activa	2	670.530.525	661.928.894	
Financiële vaste activa	3	<u>28.096.037</u>	<u>56.558.913</u>	
			698.680.723	719.030.363
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	4	47.449.123	93.765.409	
Beleggingen	5	76.206.544	77.154.321	
Liquide middelen	6	<u>11.819.931</u>	<u>15.518.992</u>	
			135.475.598	186.438.722
Totaal activa			834.156.321	905.469.086
Passiva				
Groepsvermogen				
Aandeel North Sea Port	7	253.865.072	364.703.372	
Te bestemmen resultaat	7	26.438.121	-110.838.301	
Kapitaalstorting SE 2018	7	300.000		
Aandeel derden	7	<u>286.779</u>	<u>290.016</u>	
			280.889.973	254.155.088
Voorzieningen	8		5.765.615	117.347.258
Langlopende schulden	9		307.097.784	329.908.332
Kortlopende schulden en overlopende passiva	10		240.402.949	204.058.407
Totaal passiva			834.156.321	905.469.085

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

	Ref	2018	2017 pro forma
Netto-omzet	11	97.196.737	90.573.707
Overige bedrijfsopbrengsten	11	<u>8.919.525</u>	<u>9.122.682</u>
Totaal bedrijfsopbrengsten		106.116.262	99.696.389
Kostprijs	11	-1.610.725	-1.391.394
Bruto-marge		104.505.538	98.304.995
Personeelslasten	12	24.006.998	27.064.189
Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa	13	14.239.279	15.004.370
Overige bedrijfslasten	14	<u>26.152.070</u>	<u>169.322.162</u>
Totaal bedrijfslasten		64.398.347	211.390.721
Bedrijfsresultaat		40.107.191	-113.085.725
Resultaat deelnemingen	15	437.383	2.262.592
Operationeel resultaat		40.544.574	-110.823.133
Financiële baten en lasten	16	-10.463.583	-10.851.058
Aandeel derden		3.237	1.922
Resultaat voor belastingen		30.084.227	-121.672.269
Belastingen	17	-3.646.105	10.833.968
Resultaat na belastingen		26.438.122	-110.838.301

Het geconsolideerd overzicht van het totaal resultaat is gelijk aan het resultaat volgens de exploitatierekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018

	2018	2017 pro forma
Bedrijfsresultaat	40.107.191	-113.085.725
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	14.239.279	15.004.370
- Winst/verlies afstoten activa	-1.717.740	-1.211.932
- Mutatie in voorzieningen	<u>-5.257.477</u>	<u>-13.123.078</u>
	7.264.062	669.360
Mutaties in werkkapitaal:		
- Handelsvorderingen	3.836.059	-5.286.404
- Handelscrediteuren	1.565.830	6.901.870
- Overige vorderingen	4.359.449	-82.125.286
- Overige schulden	<u>-9.590.513</u>	<u>204.456.328</u>
	170.825	123.946.508
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rente	2.738.742	2.859.959
Betaalde rente	-13.202.331	-11.051.684
Betaalde vennootschapsbelasting	<u>-8.000</u>	<u>-44.611</u>
	-10.471.589	-8.236.336
Kasstroom uit operationele activiteiten	37.070.489	3.293.807
Investeringsactiviteiten:		
- Immateriële vaste activa	-25.211	-133.635
- Materiële vaste activa	-22.345.027	-11.930.478
- Financiële vaste activa	<u>-3.349.246</u>	<u>0</u>
	-25.719.483	-12.064.113
Desinvesteringen:	17.724	2.843.806
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-25.701.759	-9.220.307
Kasstroom vóór financiering	11.368.730	-5.926.500
Mutatie eigen vermogen	-1.261.040	0
Aflossingen langlopende schuld/bankkredieten	-14.754.532	-20.455.804
Ontvangsten langlopende schulden/bankkredieten	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-16.015.572	-20.455.804
Kasstroomontwikkeling in boekjaar	-4.646.843	-26.382.304
Saldo kasstroom	-4.646.843	-26.382.304
Saldo liquide middelen en kortlopende beleggingen begin boekjaar	92.673.313	
Saldo liquide middelen en kortlopende beleggingen eind boekjaar	88.026.476	
Mutatie liquide middelen	-4.646.837	

De aflossing langlopende schulden (€ 40 mln) betreft vnl. de Thermphosschuld (€ 10 mln), verplichting Spoor Goes (€ 4 mln), bankleningen Flanders (€ 1 mln) en de bijdrageschuld voor de zeesluis die van langlopend kortlopend is geworden (€ 26 mln). Doordat Van Citters Beheer in 2018 uit de consolidatiekring verdwijnt is de geconsolideerde mutatie saldo liquide middelen en kortlopende beleggingen met € 1,7 mln gedaald.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

1. Algemeen

Activiteiten

North Sea Port SE is een naar Nederlands recht opgerichte Europese vennootschap die zich bezig houdt met:

- ontwikkeling en beheer van havengebied van Vlissingen tot Gent
- veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer
- zorgdragen voor nautische en maritieme orde en veiligheid

North Sea Port SE is statutair gevestigd te Westkade 89, 4551 CE Sas van Gent. De feitelijke activiteiten vinden plaats in de havens van Gent, Vlissingen en Terneuzen. Het Kamer van Koophandel nummer van North Sea Port SE is 71594752.

De grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening.

2. Verwerking Fusie

De fusie tussen Zeeland Seaports NV (ZSP) en Havenbedrijf Gent NV van Publiek Recht (HBG) kwalificeert niet als een overname, maar als een samensmelting van belangen. Derhalve is de pooling of interest methode gehanteerd als verwerkingsmethode in de geconsolideerde jaarrekening. De fusie tussen Zeeland Seaports NV (ZSP) en Havenbedrijf Gent NV van Publiek Recht (HBG) tot North Sea Port SE kwalificeert niet als een overname, maar als een samensmelting van belangen. Derhalve is de pooling of interest methode gehanteerd als verwerkingsmethode in de geconsolideerde jaarrekening. ZSP heeft haar naam aangepast in North Sea Port Netherlands N.V. en HBG in North Sea Port Flanders N.V. Als gevolg van de verwerking van de fusie volgens de pooling of interest methode zijn de cijfers in de jaarrekening van NSP SE verwerkt alsof de gefuseerde entiteit altijd al heeft bestaan en dat NSP SE de cijfers van NSP NL en NSP Flanders altijd al in haar consolidatie heeft betrokken. Om deze reden hebben de ter vergelijking opgenomen cijfers een 'pro-forma' karakter."

RJ 216.110 en 111 geeft een aantal criteria waaraan getoetst kan worden of er bij een fusie sprake is van min of meer gelijkwaardige partijen die een vorm van samenwerking aangaan waarbij sprake is van een samensmelting van belangen.

Dit is het geval wanneer de volgende omstandigheden zich voordoen:

- in de transactie is geen sprake van verkrijgende en overgenomen partijen (dit impliceert dat de reële waarden van ieder van de partijen in principe niet ve uiteen zullen liggen);

Bij de fusie tussen Zeeland Seaports NV en Havenbedrijf Gent NV van Publiek Recht is geen sprake van een verkrijgende en overgenomen partij. De fusie is aangegaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het een 'merger of equals' betreft. Niet alleen in de emotionele betekenis van het woord, maar ook juridisch en financieel. Zowel de juridische, de financiële als de organisatorische structuur zijn gelijkwaardig ingericht en georganiseerd. Zo is in de verschillende vennootschapsorganen, in de directie (de 2 CEO's van de oorspronkelijke organisatie vormen de directie), in het management (de 4 MT leden van HBG en de 4 MT leden van ZSP vormen met de 2 CEO's het nieuwe managementteam, in het medezeggenschapsorgaan (de OR van ZSP is samengevoegd met het HOC van HBG), in het toezichthoudend orgaan (4 leden vanuit Zeeuwse kant en 4 leden vanuit Vlaanderen) etcetera telkens deze pariteit gezocht en gevonden.

Conform de statuten:

Lid 18.1: De Vennootschap heeft een Toezichthoudend Orgaan, bestaande uit één (1) of meer leden N en één (1) of meer leden V. Het aantal leden van het Toezichthoudend Orgaan wordt vastgesteld door de Algemene Vergadering met 76% Meerderheid, waarbij het aantal leden N steeds gelijk dient te zijn aan het aantal leden V.

Lid 20.2: Het Toezichthoudend Orgaan benoemt uit zijn midden een voorzitter en vice-voorzitter van het Toezichthoudend Orgaan, voor een periode van één (1) jaar, en met dien verstande dat:

- (a) afwisselend een lid N en een lid V het voorzitterschap zullen vervullen; en
- (b) indien een lid N voorzitter is, het vice-voorzitterschap zal worden vervuld door een lid V en omgekeerd.

Bijzondere aandacht is ook uitgegaan naar het waarderen van beide ondernemingen. De uitgevoerde waarderingsoefeningen door adviseurs aan beide kanten onderschrijven een paritaire waarde voor de twee fusierende entiteiten.

Beide waarderingen leiden tot de conclusie dat een fusie op basis van pariteit mogelijk is en resulteerde in een verhouding van 50%/50% in de fusieonderneming.

- het gehele of nagenoeg gehele eigen vermogen en de gehele of nagenoeg gehele exploitatie van twee of meer rechtspersonen worden samengevoegd;

Conform het karakter van de fusie worden het gehele eigen vermogen en de gehele exploitatie samengevoegd en door één directie aangestuurd.

- de transactie bestaat uit een aandelenruil, waarbij alle of nagenoeg alle gewone stemgerechtigde aandelen tot de prestatie en tegenprestatie behoren;

De aandeelhouders hebben hun aandelen in ZSP respectievelijk HBG geruild voor aandelen in de SE (nadat deze eerst door HBG en ZSP was opgericht), die de houdster werd van de aandelen in deze ondernemingen. Door deze aandelenruil ontstond het fusiebedrijf.

De aandelen zijn na de fusie verdeeld conform de illustratie hieronder. De stemrechten en belangen zijn in verhouding niet gewijzigd ten opzichte van voor de fusie.

De aandelen worden gehouden zoals weergegeven in onderstaande tabel, waarbij geldt dat de verdeling van de aandelen van de Nederlandse aandeelhouders is weergegeven alsof deze (50% van het totaal aantal aandelen) door de Gemeenschappelijke Regeling aan de GR Deelnemers zouden zijn overgedragen naar rato van hun deelneming in GR op de Signing Date.

Aandeelhouder	Aantal aandelen	Percentage stemrecht in AvA
Stad Gent	1.455.600	48,52%
Gemeente Evergem	900	0,03%
Gemeente Zelzate	150	0,01%
Provincie Oost-Vlaanderen	43.350	1,45%
Gemeente Borsele	250.000	8,33%
Gemeente Terneuzen	250.000	8,33%
Gemeente Vlissingen	250.000	8,33%
Provincie Zeeland	750.000	25,00%
Totaal	3.000.000	100,00%

- de transactie strekt tot een duurzaam gezamenlijk delen van risico's en baten;

De risico's en baten worden gelijkelijk verdeeld. Om de paritaire waardering zoals die tijdens de start van de fusiecombinatie is vastgesteld te behouden, is een (tijdelijk) voorbehoud gemaakt inzake bestaande risico's voor meerkosten die zich zouden kunnen voordoen met betrekking tot twee grote lopende projecten bij beide organisaties. Te weten de Nieuwe Sluis Terneuzen aan HBG zijde en Thermphos aan ZSP zijde. Eventuele meerkosten bovenop de in de waardering meegenomen bedragen zullen via een compensatiemechanisme in de vorm van preferent dividend worden vergoed aan de 'andere' partij. Dit mechanisme houdt in dat eventueel ontstane meerkosten van de twee projecten van elkaar worden afgetrokken. Slechts indien dit verschil meer bedraagt dan € 10 mln, zal dit mechanisme in werking treden. Daarnaast is een gelimiteerd aantal zaken ('geoormerkte issues') aan beide zijden benoemd die indien deze tezamen meer dan € 10 mln bedragen ook voor compensatie aan de andere partij in aanmerking komen via een preferent dividend. Al deze zaken zijn benoemd teneinde de pariteit van de fusie en de gelijke waarde van de twee oorspronkelijke entiteiten in stand te kunnen houden.

- de aandeelhouders van iedere partij behouden in de gecombineerde entiteit ten opzichte van elkaar in hoofdzaak dezelfde stemrechten en belangen als zij vóór de voeging hadden in de samenstellende delen.

Dit is het geval. Zie zoals geschetst hierboven.

Voor de bepaling of sprake is van samensmelting van belangen dan wel van een overname moeten de vorengenoemde factoren in samenhang worden gezien.

Concluderend is te stellen dat, indien de genoemde criteria uit RJ 216 in samenhang gezien worden op de transactie tussen Zeeland Seaports en Havenbedrijf Gent, de transactie kwalificeert als een samensmelting van belangen. Deze kwalificatie brengt met zich mee dat North Sea Port dientengevolge de 'pooling of interests' methode heeft toegepast voor de verwerking van de fusie in de jaarrekening.

De bedragen (waarde begin 2017) van de activa en passiva die zijn ingebracht door betrokken partijen zijn respectievelijk voor Havenbedrijf Gent € 265 mln aan activa (grondslagen SE) en € 48 mln aan passiva (niet-eigenvermogen items volgens grondslagen SE), voor Zeeland Seaports geconsolideerd € 639 mln aan activa en € 492 mln aan passiva (niet-eigenvermogen items).

Gegevens over de periode voorafgaand aan de datum van de samenvoeging die begrepen zijn in de nettowinst van de gevoegde jaarrekening:

2017	ZSP	HBG
Omzet	49.339.159	39.292.876
Overige bedrijfsopbrengsten	4.727.654	4.388.161
Bijzondere posten		
Nettoresultaat	-32.635.736	-78.202.565

De kosten die toe te rekenen zijn aan de fusie bedroegen in het verslagjaar € 1,6 mln.

De geconsolideerde eigen vermogen is als volgende tot stand gekomen

Deelneming North Sea Port Netherlands N.V. 01-01-2017

Boekwaarde per 1-1-2017	147.311.252
Bij: resultaat North Sea Port Netherlands N.V. 2017	-32.635.736

Boekwaarde per 31-12-2017 114.675.516

Deelneming North Sea Port Flanders N.V. 01-01-2017

Boekwaarde per 1-1-2017 (BE GAAP)	557.791.286
Af: herwaarderingsreserve materiële vaste activa ivm toepassing actuele waarde	-217.946.234
Af: investeringssubsidies gesaldeerd met materiële vaste activa	-122.452.929

Boekwaarde per 1-1-2017 (NL GAAP) 217.392.122

Bij: resultaat North Sea Port Flanders N.V. 2017 -78.202.566

Boekwaarde per 31-12-2017 139.189.557

Boekwaarde deelnemingen per 31-12-2017 253.865.073

3. Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van North Sea Port SE zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van North Sea Port SE.

De groepsmaatschappijen zijn geconsolideerd volgens de integrale methode, waarbij vermogen en resultaat voor 100% in de consolidatie worden opgenomen. In het geval dat het belang in een groepsmaatschappij minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden afzonderlijk in de balans en de winst- en verliesrekening tot uiting gebracht.

Groepsverhoudingen

De vennootschap is eigendom van Vlaamse en Nederlandse overheden, beide nationaliteiten voor 50% De Nederlandse aandeelhouders houden hun belang

Provincie Zeeland	25,000%	Stad Gent	48,520%
Gemeente Borsele	8,333%	Gemeente Evergem	0,030%
Gemeente Terneuzen	8,333%	Gemeente Zelzate	0,005%
Gemeente Vlissingen	8,333%	Provincie Oost-Vlaanderen	1,445%
	50,000%		50,000%

Geconsolideerde maatschappijen:

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
North Sea Port Netherlands N.V.	Terneuzen	100,00%
North Sea Port Flanders N.V. van publiekrecht	Gent	100,00%
WarmCO2 c.v.	Terneuzen	0,28%
WarmCO2 Beheer B.V.	Terneuzen	80,00%
Zeeland Seaports Beheer B.V.	Terneuzen	100,00%
WarmCO Invest B.V.	Rotterdam	100,00%
BlakoWi Groene Kracht B.V.	Terneuzen	100,00%

Niet-geconsolideerde maatschappijen:

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
Valuepark Terneuzen c.v.	Terneuzen	50,00%
Valuepark Terneuzen beheer B.V.	Terneuzen	50,00%
Zeeland Airport B.V.	Middelburg	4,93%
FSP Exploitatie B.V.	Vlissingen	33,33%
Flushing Service Park c.v.	Vlissingen	33,33%
Sloewarmte B.V.	Terneuzen	10,00%
Van Citters Beheer B.V.	Terneuzen	100,00%

Deelneming Van Citters Beheer B.V. maakte in 2017 onderdeel uit van de consolidatiekring. In 2018 is niet langer sprake van feitelijke zeggenschap die door North Sea Port wordt uitgeoefend vanwege de gesloten samenwerkingsovereenkomst met Rijk en Provincie Zeeland. Vanaf boekjaar 2018 wordt de waarde van de deelneming verantwoord onder de niet-geconsolideerde belangen.

Overige samenwerkingen

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
ETHIAS	Luik	< 1%
JOBPUNT	Leuven	< 1%
TMVS	Destelbergen	< 1%
TMVW	Gent	< 1%
VMW	Schaarbeek	< 1%
BioPark Terneuzen	Terneuzen	0%

4. Algemene grondslagen opstelling geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is op 31 mei 2019 opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de uitspraken van de RvJ, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Dit houdt in dat North Sea Port SE voorziet zijn activiteiten in de voorzienbare toekomst voort te zetten.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs wordt bepaald door middel van de effectieve-rentemethode verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid. In de berekening wordt rekening gehouden met agio of disagio op het moment van verkrijging en transactiekosten en honoraria die een integraal onderdeel van de effectieve rentevoet zijn.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het individueel actief vastgesteld, als het een actief betreft die zelfstandig kasstromen genereert. Voor activa die niet zelfstandig (voldoende) kasstromen genereren en afhankelijk zijn van de kasstromen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroom genererende eenheid waarvan de betreffende actief deel uitmaakt.

Een kasstroom genererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep (toegerekende) activa die zelfstandig kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen uit andere activa of groepen van activa. Kasstroom genererende eenheden worden onderscheiden op basis van de economische samenhang tussen activa en het genereren van externe kasstromen en niet op basis van afzonderlijke juridische entiteiten. In paragraaf 4.2.1. wordt toegelicht welke kasstroom genererende eenheden worden onderscheiden.

Saldering van vorderingen en schulden vindt uitsluitend plaats als het juridisch mogelijk is en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief of de kasstroom genererende eenheid waartoe een actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Een voorheen opgenomen waarderingsverlies wordt teruggenomen, indien de afname van de waarde- vermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking, tot maximaal het bedrag dat benodigd is om het vaste actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs ten tijde van de terugname als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies dient in de winst- en verliesrekening te worden verwerkt.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van North Sea Port SE zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn:

a. Bodemsanering Thermphos

Voor de verwachte kosten voor bodemsanering van het voormalig Thermphos terrein is een schuld opgenomen. De raming van de verwachte kosten is gebaseerd op het door Van Citters Beheer B.V. per 31 maart 2017 opgestelde en door Fakton gevalideerde Plan van Aanpak. Het Plan van aanpak is onder meer gebaseerd op schattingen en aannames over de mate van asbestvervuiling, fosforverwerking, radioactieve straling en de onder de vigerende wet- en regelgeving toegestane wijze van sanering. Tevens zijn schattingen gemaakt over te verwachten opbrengsten van verkoop van rest- en afvalstoffen die ten gunste van de sanering worden ingezet. De resultaten van een in 2019 uitgevoerde externe audit bevestigen de inschatting dat de nog uit te voeren activiteiten en actuele risico's binnen het taakstellen budget kunnen worden uitgevoerd.

b. Interest Rate Swap

De effectiviteit van de interest rate swaps wordt onder meer beoordeeld op basis van de verwachte lange termijn financieringsbehoefte die volgt uit de strategische ambities in het geconsolideerde businessplan. Hierin zijn schattingen gemaakt ten aanzien van economische ontwikkelingen en de effecten hiervan op de resultaten van de onderneming, op de investeringen en op de financieringsbehoefte. Deze schattingen worden gebruikt om een kwantitatieve analyse te maken ter vaststelling of er mogelijk sprake is van een ineffectief deel van de interest rate swaps. Indien de financieringsbehoefte in werkelijkheid lager blijkt te zijn dan de gedane schattingen, kan dit leiden tot (toekomstige) ineffectiviteit die op dat moment in het resultaat verantwoord dient te worden, indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Mogelijke afwijkingen op verwachtingen kunnen niet worden uitgesloten en worden jaarlijks structureel beoordeeld.

c. Afschrijvingen en restwaarde

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn uiteengezet in toelichting 4.2 Materiële vaste activa. Gedurende het jaar wordt getoetst of zich zodanige wijzigingen hebben voorgedaan in inschattingen en veronderstellingen van activa dat een aanpassing van de gebruiksduur en/of restwaarde noodzakelijk is. Een dergelijke aanpassing wordt toekomstgericht doorgevoerd.

d. Bedrijfswaarde en impairment analyse

Jaarlijks wordt op basis van interne en externe indicatoren de beoordeling uitgevoerd of aanwijzingen aanwezig zijn dat vaste activa aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn. Als dit het geval is, wordt de realiseerbare waarde (hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde) van de betreffende activa bepaald. De realiseerbare waarde wordt bepaald voor de activa die tot de onderscheiden kasstroomgenererende eenheden worden gerekend.

De bedrijfswaarde wordt bepaald aan de hand van toekomstige kasstromen. In bepaalde mate zijn deze gebaseerd op inschattingen. Deze schattingen worden jaarlijks getoetst aan de realisatie en de ontwikkelingen. Als de realiseerbare waarde lager blijkt te zijn dan de boekwaarde, dan zal een afboeking van de activa plaatsvinden ten laste van de resultatenrekening.

De aldus bepaalde ondernemingswaarde is gebaseerd op de geprognosticeerde vrije kasstromen tot 2035. Voor de bepaling van de ondernemingswaarde gebruikt North Sea Port in 2018 de in de fusie opgestelde en geactualiseerde waardering van zowel het voormalige Zeeland Seaports als Havenbedrijf Gent. De ondernemingswaarde is hierin bepaald volgens een Discounted Cash Flow ("DCF") berekening van de toekomstige vrije kasstromen. Deze kasstromen worden contant gemaakt tegen de bij de fusie vastgestelde vermogenskostenvoet (WACC) van North Sea Port zijnde 5%.

e. Voorziening uit non activiteitsregelingen en pensioenregelingen

De schattingselementen betreffen vooral de te hanteren rentepercentages, verwachte deelname aan de regelingen, waaronder ontslag- en overlijdenskansen. Voor Flanders worden ook aannames gemaakt voor de evolutie van de wettelijke regelingen voor statutaire pensioenen over de basisbijdrage en de responsabiliseringsbijdrage (zie ook 5.8.1).

f. Saldering van vorderingen en schulden

Saldering van vorderingen en schulden vindt uitsluitend plaats als het juridisch mogelijk is en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

g. fiscale positie (Vennootschapsbelasting)

In de loop van 2017 en 2018 heeft North Sea Port NL een aantal keer met de belastingdienst gesproken over de fiscale waardering van de openingsbalans per 1/1/2017. Dit is de datum waarop North Sea Port NL belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting in Nederland is geworden. Over de waarderingssystematiek bestaat nog geen overeenstemming. De Belastingdienst geeft aan naast een waardering op basis van kasstromen mogelijk ook een waardering op basis van gecorrigeerde vervangingswaarde relevant te vinden. North Sea Port NL heeft waarderingen gemaakt zowel op basis van waardering van kasstromen als op basis van gecorrigeerde vervangingswaarde. Tot op heden is het nog niet gelukt nadere afspraken met de Belastingdienst over de openingsbalans te maken. Om deze reden blijft de fiscale positie over 2018 gebaseerd op dezelfde uitgangspunten als die zijn gekozen in de positie over 2017. Zolang geen afstemming is bereikt met de Belastingdienst over de meest wezenlijke aspecten van de Vpb implementatie blijft de financiële impact van de vpb- heffing onzeker en niet betrouwbaar in te schatten. De verschillen tussen de commerciële en fiscale winst zullen voornamelijk bestaan globaal uit het waarderings- en afschrijvingseffect en het effect van de waardering van de schuldenpositie. Vanwege de thans onzekere fiscale positie, waarbij zowel negatieve en positieve verschillen bestaan ten opzichte van de commerciële winst gaat North Sea Port NL er als beste schatting vanuit dat het belastbare bedrag van de fiscale eenheid North Sea Port NL is gebaseerd op 25% van de winst voor belasting. De vennootschapsbelasting voor 2018 wordt volledig toegerekend aan het hoofd van de fiscale eenheid.

5. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

5.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere verminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans gespecificeerd. De economische levensduur wordt jaarlijks beoordeeld. Het betreft geactiveerde software.

5.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van gebruiksklaar maken, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere verminderingen. Investeringsubsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden in mindering gebracht op de kostprijs van het betreffende actief. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa in aanbouw (onderhanden werk) zijn in de balans opgenomen tegen de per balansdatum daaraan bestede kosten van materiaal en diensten en de rechtstreeks aan het activum toe te kennen financieringskosten (bouwrente).

5.2.1 Waardering kasstroom genererende eenheden

Onder een kasstroom genererende eenheid wordt verstaan de kleinste identificeerbare groep die kasstromen genereert. In de exploitatie van North Sea Port worden de volgende kasstroom genererende eenheden onderscheiden:

- haven- en grondbedrijf in exploitatie North Sea Port "NL en FL"
- project glastuinbouw Terneuzen (incl. WarmCO2)
- niet in exploitatie genomen gronden

Onderdeel van de KGE 'haven- en grondbedrijf in exploitatie North Sea Port', is het terrein waarop de voormalige Thermphos fabriek gevestigd was. Dit terrein moet gesaneerd worden, voor de verwachte saneringskosten is separaat een schuld in de balans opgenomen.

Deze indeling is gebaseerd op functionele en organisatorische aspecten. Naast het project glastuinbouw Terneuzen dat functioneel andersoortige ondersteuning vraagt en een ander verdienmodel kent, wordt het haven- en grondbedrijf in exploitatie North Sea Port als één kasstroom genererende eenheid gezien. WarmCO2 kent een verdienmodel dat volledig afwijkt van het haven- en grondbedrijf North Sea Port. De warmte en CO2 worden door WarmCO2 als één totaalpakket (energie) aan de klant aangeboden. Ook organisatorisch kent WarmCO2 haar eigen organisatie en operationele aansturing.

Bij het alloceren van bedrijven zijn de havengebieden van Gent, Vlissingen en Terneuzen complementair in plaats van concurrerend. De meest passende locatie wordt aan de klant aangeboden. Ook is de organisatie van North Sea Port administratief en organisatorisch zo ingericht dat het haven- en grondbedrijf als één exploitatie wordt behandeld. Het haven- en grondbedrijf worden geïntegreerd waarbij opbrengsten in het grondbedrijf soms worden ingezet om haveninfra te financieren of vice versa. Deze kasstroomgenererende eenheid kent ook één gelijk verdienmodel, zijnde haven- en kadegelden en grondinkomsten. Ook de managementstructuur en de rapportagelijnen zijn gericht op de geïntegreerde exploitatie van het haven- en grondbedrijf.

In de niet in exploitatie genomen gronden kunnen de volgende deelgebieden (KGE's) onderscheiden worden:

- gronden Westelijke Kanaaloever
- gronden Axelse Vlake III
- gronden Sloepoort
- gronden Noordwesthoek
- gronden natuurcompensatie/koppelingsgebieden

Deze eenheden kennen vooralsnog geen exploitatie en zijn tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd.

Indien het management impairment indicatoren onderkent voor de activa van de kasstroom genererende eenheid, wordt op balansdatum getoetst of er sprake is van een bijzondere waardevermindering (impairment). In die situatie wordt de directe opbrengstwaarde van het actief geschat op basis van taxatie. De bedrijfswaarde wordt berekend met behulp van DCF-modellen. Een last uit hoofde van bijzondere waardevermindering wordt geboekt indien de boekwaarde van een actief of van de kasstroom genererende eenheid groter is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Teneinde de bedrijfswaarde te bepalen worden de geschatte toekomstige kasstromen contant gemaakt op basis van een disconteringsvoet die de huidige marktverwachtingen ten aanzien van de verwachtingswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief weerspiegelt. In deze disconteringsvoet is rekening gehouden met de kosten vreemd vermogen en een winst- en risico opslag.

In 2016/2017 is in het kader van de fusie een waardering uitgevoerd van zowel Zeeland Seaports als Havenbedrijf Gent. Deze analyse is in 2018 nog vertaald naar een actuele waarde van de aandelen van North Sea Port op basis van het DCF model dat tijdens de fusiewaarderingen is gebruikt. Deze waardering geeft geen aanleiding tot het uitvoeren van een impairmenttoets. De waardering van de aandelen stijgt ruimschoots uit boven de boekwaarde van de activa. Om die reden bestond er geen aanleiding om in 2018 bijzondere waardeverminderingen te verwerken. Voor de niet in exploitatie genomen gronden is vastgesteld dat de boekwaarde niet uitstijgt boven de marktwaarde.

5.3 Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin de groep invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden gewaardeerd volgens de nettovermogens-waardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij een aandeelhoudersbelang van meer dan 20% van de aan de aandelen verbonden stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor North Sea Port.

Overeenkomstig de nettovermogenswaarde methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van North Sea Port in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen en haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening, verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen van de deelnemingen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van North Sea Port in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover North Sea Port niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en –verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

Indien de waarde van de deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de kostprijs verminderd met bijzondere waardeverminderingen. Het dividend wordt als resultaat aangemerkt en verwerkt onder de financiële baten en lasten.

Verstrekke leningen en overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen en overige vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde plus transactiekosten. Na de eerste verwerking worden de verstrekte leningen en overige vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve rentemethode. Baten en lasten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt via het amortisatieproces.

Latente belastingvorderingen

Onder deze post zijn de vorderingen in verband met compensabele verliezen opgenomen, gewaardeerd tegen de belastingtarieven waartegen deze posten in de toekomst naar verwachting zullen worden afgerekend. Vorderingen in verband met compensabele verliezen worden uitsluitend opgenomen indien en voor zover voldoende fiscale winsten verwacht worden ter compensatie van de verantwoorde latente belastingvorderingen of indien er sprake is van voldoende latente belastingverplichtingen vanwege belastbare tijdelijke verschillen. Actieve belastinglatenties worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Deze latente belastingvordering is nominaal gewaardeerd.

5.4 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk kan zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

5.5 Beleggingen

North Sea Port heeft een groot deel van haar liquide middelen (€83.206.544) belegd. Deze middelen zijn gereserveerd om de bijdrage aan de sluis in Terneuzen te kunnen doen. Op 31/12/2018 zijn alle uitzettingen geplaatst met 100% kapitaalsgarantie, dit houdt in dat op eindvervaldag minimaal het ingelegde kapitaal terugontvangen wordt indien er geen faillissement van de uitgever is. Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Door de aandeelhouder bepaalde voorwaarden voor de beleggingen zijn vastgelegd in het beleggingskader van North Sea Port FL.

5.6 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en kasgelden.

5.7 Langlopende schulden

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De langlopende schulden hebben een looptijd van meer dan een jaar. De op korte termijn (binnen een jaar) verschuldigde aflossingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

5.8 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd indien op balansdatum in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Indien van toepassing worden voorzieningen opgenomen tegen de contante waarde.

5.8.1 Pensioenen en overige personeelsregelingen

Richtlijn 271 gaat uit van de 'Verplichtingenbenadering'. Dit heeft als consequentie dat indien de rechtspersoon (additionele) verplichtingen heeft, die in rechte of feitelijk afdwingbaar zijn, er mogelijk een voorziening getroffen dient te worden, bijvoorbeeld in geval van de pensioenregeling en non-activiteitsregelingen. North Sea Port NL kent een zogenaamde toegezegde pensioenregeling. De pensioenuitvoerder past eenzelfde (Defined Benefit) systeem toe. North Sea Port NL heeft echter geen bijstortverplichting. Dit betekent dat zij aan de pensioenuitvoerder premies betaalt die daarmee de pensioenverplichting aan de werknemers van North Sea Port NL voor eigen risico tot zich neemt. Daarom verwerkt North Sea Port NL de pensioenregeling in de jaarrekening als een Defined Contribution. Behalve de betaling van premies heeft North Sea Port NL geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. Voor verplichtingen in het kader van non-activiteitsregelingen (w.o. WW/VUT uitkeringen) wordt een voorziening getroffen.

De medewerkers van North Sea Port NL zijn deelnemer aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De dekkingsgraad van het pensioenfonds was op 31-12-2018 97%. (2017: 104,4%).

De medewerkers van North Sea Port Flanders zijn aangesloten bij Ethias pensioenfondsen. De dekkingsgraad van het pensioenfonds was op 31-12-2018 81%.

Voor de statutaire personeelsleden is de eerste pijler het wettelijk pensioen dat wordt gedragen door een groepsverzekering en een bijdragefonds (DIBISS). Voor North Sea Port Flanders wordt het beheer van de fondsen uitgevoerd door een pensioenverzekeraar.

De regels voor de uitbetaling zijn bepaald in het statuut en zijn identiek als in de andere openbare statuten.

Voor het vast benoemde personeel van de lokale besturen bestaan er vijf pensioenstelsels of pools. De wet van 6 augustus 1993 betreffende de pensioenen van het vast benoemde personeel van de lokale besturen maakt een onderscheid tussen vijf pensioenstelsels :

- pool 1: het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de lokale besturen;
- pool 2: het stelsel van de nieuw bij de Rijksdienst aangesloten besturen;
- pool 3: het stelsel van de bij een voorzorginstelling aangesloten besturen;
- pool 4: het stelsel van de besturen met een eigen pensioenkas;
- pool 5: het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie.

Flanders behoort tot pool 2.

De pensioenbijdragen voor de eerste pijler zijn tweeledig : een basisbijdrage en een responsabiliseringsbijdrage. De basisbijdrage is een wettelijk vastgelegd percentage (momenteel 41,5%) op de statutaire loonmassa. De responsabiliseringsbijdrage wordt berekend op het verschil tussen de basisbijdrage en de reële pensioenlast (indien groter) maal een responsabiliseringscoëfficiënt (ligt nu op 50%). De reële pensioenlast bevat de uitkeringen aan de gepensioneerden. De bijdragen worden met de reserves van het fonds aan de RSZ betaald (in 2018 is dit 613.300,56 euro).

Voor de contractuele personeelsleden is er, naast hun wettelijk pensioen (door de overheid uitgekeerd), een tweede pensioenpijler voorzien. Dit pensioenfonds wordt ook beheerd door een pensioenverzekeraar en dit met onderstaande modaliteiten :

- Gelijkschakeling van de pensioenen tussen de contractuelen en statutairen binnen het Havenbedrijf Gent.
- Tegemoetkoming voor contractuelen bovenop de ziekte-uitkering bij arbeidsongeschiktheid.

Voor Flanders is er een voorziening aangelegd voor € 3,8 mln extra dotaties aan het pensioenfonds (1ste pijler) voor verwachte stortingen de komende vier jaar. De werkgever is verantwoordelijk om uiteindelijke tekorten te dekken. Momenteel is er voor de 1ste pijler een tekort van € 15 mln. Volgens de actuariële studie van de pensioenverzekeraar volstaan vanaf 2023 opnieuw de reguliere jaarlijkse werkgeversbijdragen (samen met de pensioeninhoudingen op lonen en de verwachte beleggingsrendementen) om de dekkingsgraad naar 100% te laten evolueren. Hierdoor zullen naar verwachting geen aanvullende dotaties nodig zijn in de toekomst.

Er zijn voorzieningen getroffen voor toekomstige betalingen inzake de jubileumuitkeringen en bijdrage in non-activiteitsregelingen. De omvang van de verplichtingen wordt bepaald door het contant maken van de geschatte toekomstige kasstromen, rekening houdend met verwachte salarisontwikkelingen en overlijdenskansen alsmede de inflatieveronderstellingen. Hierbij wordt uitgegaan van de rentetarieven die gelden voor hoge kwaliteit-ondernemingsobligaties. De mutaties aan de voorziening overige personeelsregelingen wordt verantwoord onder de personeelslasten in de winst- en verliesrekening.

De jubileumvoorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.9 Grondslag afkoop erfpacht

Voor huurders van terreinen bestaat de mogelijkheid om erfpacht in één keer, voor de gehele contractduur, tegen de contante waarde af te kopen. Het afkoopbedrag wordt berekend op basis van de erfpachtprijs op het afkoopmoment, een indexering voor de komende jaren en een rentepercentage waartegen contant wordt gemaakt. De ontvangen afkoopsommen zijn opgenomen onder de langlopende schulden. De afgekochte erfpacht wordt jaarlijks lineair ten gunste van de erfpachtopbrengsten gebracht.

5.10 Grondslag kortlopende schulden

Bij de eerste opname van kortlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde verminderd met (in geval van een financiële verplichting die niet tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, is opgenomen) de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. Na de eerste waardering worden de kortlopende schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode. Winst of verlies worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen zodra de verplichtingen niet langer op de balans worden opgenomen, alsmede via het amortisatieproces.

6. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

6.1 Netto omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar verleende diensten onder aftrek van de in het jaar verstrekte en verrekenende kortingen en de over de omzet geheven belastingen. Deze opbrengsten hebben voor het overgrote deel betrekking op havengelden en inkomsten uit verhuur van terreinen.

Bij erfpacht-, huur- en concessiecontracten worden de baten vermindert met de in het verslagjaar verstrekte kortingen, op tijdsevenredige basis over de erfpachtperiode ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Initiële directe kosten worden toegerekend over de contractperiode tegenover de baten.

6.2 Netto bedrijfslasten

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen. Onderhoudskosten worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Personeelslasten

De uit de arbeidsvoorwaarden voortvloeiende kosten voor lonen, salarissen en sociale lasten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Afschrijvingen en restwaarde

Per activacategorie zijn de afschrijvingstermijnen vastgesteld op de (geschatte) economische levensduur en volgens de lineaire afschrijvingsmethode tot nihil afgeschreven. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn uiteengezet bij de toelichting op de Materiële vaste activa. Gedurende het jaar wordt getoetst of zich zodanige wijzigingen hebben voorgedaan in schattingen en veronderstellingen van activa dat een aanpassing van de gebruiksduur noodzakelijk is. Een dergelijke aanpassing wordt toekomstgericht doorgevoerd. Op gronden wordt niet afgeschreven.

6.3 Aandeel resultaat derden

Als aandeel resultaat derden wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van de deelnemingen die meegenomen worden in de geconsolideerde jaarrekening. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij North Sea Port geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

6.4 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2017 is North Sea Port NL en zijn 100% Nederlandse deelnemingen onderworpen aan vennootschapsbelasting (Vpb). Per 1 januari 2018 geldt deze belastingplicht ook voor North Sea Port FL. In de Belgische afspraken met de belastingdienst zijn overgangsmaatregelen voor de zeehavens vastgelegd bij wet van 29 mei 2018. De voorheen gereserveerde winsten, al dan niet geïncorporeerd in kapitaal, en de voorzieningen voor risico's en kosten die door de in de inleidende zin bedoelde rechtspersoon zijn geboekt in de jaarrekening met betrekking tot het boekjaar afgesloten voor het boekjaar dat verbonden is aan het eerste aanslagjaar waarvoor deze rechtspersoon aan de vennootschapsbelasting is onderworpen, worden als reeds belaste reserves beschouwd.

De kapitaalsubsidies die zijn toegekend om vaste activa aan te schaffen of tot stand te brengen en die beantwoorden aan de in artikel 56ter of 56quater van de Verordening (EU) nr. 651/2014 van

17 juni 2014 van de Europese Commissie waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard, gestelde voorwaarden, die door de in de inleidende zin bedoelde rechtspersoon zijn geboekt in de jaarrekening met betrekking tot het boekjaar afgesloten voor het boekjaar dat verbonden is aan het eerste aanslagjaar waarvoor deze rechtspersoon aan de vennootschapsbelasting is onderworpen, worden als reeds belaste reserves beschouwd. Dit betekent dat het commerciële resultaat voor de bepaling van de belastingdruk nog gecorrigeerd wordt voor opgenomen voorzieningen per 31/12/2017 en de kapitaalsubsidies die middels een (negatieve) afschrijving in de jaarrekening wordt verwerkt.

North Sea Port NL is al langere tijd bezig met de voorbereidingen op de invoering van de vennootschapsbelasting. De fiscale wetgeving dwingt bij de start van de belastingplicht om alle balansposities te waarderen tegen de waarde in het economisch verkeer. North Sea Port NL heeft een inschatting gemaakt van de fiscale waardering en is hierover in gesprek met de Belastingdienst NL. Er is momenteel nog geen overeenstemming met de Belastingdienst NL over de fiscale waardering van activa en passiva. Uiteindelijk is gekozen voor een scenario, dat ook in 2017 is gehanteerd, waarbij het fiscale vermogen niet afwijkt van het commerciële vermogen.

Het gekozen scenario leidt tot vorming van een belastinglast van € 3,6 mln in 2018. Door de in 2017 gevormde actieve latentie (verrekenbare verliezen in de toekomst) is er geen sprake van een belastingschuld. Vanwege het feit dat de daling van het vennootschapsbelastingtarief in de komende jaren definitief is geworden is de actieve latentie per 31 december opnieuw gewaardeerd omdat de opgenomen verliezen niet alle tegen het 25% tarief verrekenend kunnen worden. Deze afwaardering is in de vennootschapsbelastinglast meegenomen. North Sea Port NL staat aan het hoofd van een fiscale eenheid. De belastinglast wordt toegerekend aan het hoofd van de fiscale eenheid. De fiscale eenheid North Sea Port SE is opgebouwd uit de volgende entiteiten:

Entiteit	Belang	FE	Omschrijving
North Sea Port SE	100%	FE	Vanaf 29/6 opgenomen in fiscale eenheid North Sea Port SE
North Sea Port NL NV	100%	FE	Beschikking 25/7/2017
Zeeland Seaports Beheer BV	100%	FE	Beschikking 25/7/2017
Van Citters Beheer BV	100%	FE	Beschikking 25/7/2017
Warmco Cv	100%	transparant	Resultaten worden fiscaal toegerekend aan vennoten
Blakowi Groene kracht BV	100%	FE	Gevoegd in fiscale eenheid
Warmco Invest BV	100%	FE	Gevoegd in fiscale eenheid
Warmco Beheer BV	80%	deelneming	Zelfstandig belastingplichtig
FSP exploitatie BV		deelneming	Belang 33% beherend venoot in FSP CV
Valuepark Terneuzen CV	deelneming	transparant	Commanditair belang North Sea Port 50%
FSP CV	deelneming	transparant	

7. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. De financiële instrumenten worden gewaardeerd volgens de geamortiseerde kostprijs.

Derivaten

Het beleid van North Sea Port is om een deel van de renterisico's effectief af te dekken en North Sea Port maakt hierbij gebruik van afgeleide financiële instrumenten die niet beursgenoteerd zijn en waarvan de onderliggende waarde niet beursgenoteerd is.

North Sea Port houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden en geeft deze ook niet uit. Initiële waardering vindt plaats tegen kostprijs (of lagere marktwaarde). North Sea Port voldoet aan de voorwaarden die zijn opgesteld in RJ 290 om kostprijshedge-accounting toe te kunnen passen en past dit ook toe. Indien de hedgerelatie effectief is, blijven waardeveranderingen van de derivaten off-balance. De mate van effectiviteit van de afgesloten derivaten, Interest Rate Swaps, wordt jaarlijks getoetst door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument en de afgedekte positie. Indien deze kenmerken niet geheel overeenkomen, is er een indicatie van een mogelijk ineffectief deel en wordt een kwantitatieve ineffektiviteitsmeting uitgevoerd.

Hierbij wordt de verandering van de reële waarde van het afgesloten derivaat vergeleken met de waardeverandering van een hypothetisch derivaat waarvan de kritische kenmerken exact overeenkomen met de afgedekte positie(s). Indien het instrument (deels) ineffectief is, wordt dit deel zonder kostprijshedge-accounting gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde en wordt de waardemutatie van het ineffektieve deel ten laste of bij mogelijk latere terugname ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht in de financiële baten en lasten.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Er is onderscheid aangebracht tussen de operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Geactiveerde rentekosten zijn opgenomen in de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

9. Grondslagen voor leasing (lessee)

De beoordeling van een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van gebruik van een specifiek actief omvat.

Verplichtingen met betrekking tot operationele leasing worden verwerkt in de winst- & verliesrekening over de looptijd van het contract. De verplichtingen vanaf 2018 zijn opgenomen onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

10. Grondslagen voor rente

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst-en-verliesrekening verwerkt rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk. De nettobetalingen die North Sea Port doet uit hoofde van de afgesloten SWAP overeenkomsten worden als rentekosten verantwoord.

Rentelasten worden geactiveerd voor kwalificerende activa gedurende de periode van vervaardiging van het actief. De te activeren rente wordt berekend op basis van de intern gewogen gemiddelde rentevoet van de langlopende leningen van North Sea Port, gecorrigeerd voor de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. Indien sprake is van projectfinanciering wordt de te activeren rente berekend op basis van het voor deze financiering geldende rentepercentage.

Rentelasten worden toegevoegd aan langlopende schulden of voorzieningen waarvan de balanswaarde wordt bepaald op basis van een contante waarde berekening.

Toelichting op de geconsolideerde balans

1. Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa heeft betrekking op software:

Boekwaarde per 1-1-2018	542.557
Investeringen	25.211
Afschrijvingen	-513.607
Boekwaarde per 31-12-2018	54.161

Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2018	-3.132.951
Afschrijvingspercentages	20%
Aanschafwaarde per 31-12-2018	3.187.112

2. Materiële vaste activa

	Gronden en gebouwen	Haven werken	Overige activa	Onder handen werk	Totaal
Boekwaarde per 1-1-2018	418.089.144	214.753.284	21.872.576	7.213.890	661.928.894
Investeringen	14.849.200	4.447.569	2.727.073	321.184	22.345.026
Desinvesteringen	-17.724				-17.724
Afschrijvingen	-642.703	-9.179.558	-3.903.410		-13.725.671
Boekwaarde per 31-12-2018	432.277.917	210.021.295	20.696.238	7.535.074	670.530.525
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2018	-5.647.230	-417.245.637	-52.395.170	0	-475.288.036
Afschrijvingspercentages	0 - 2,5%	1 - 20%	20 - 33,33%	0%	
Aanschafwaarde per 31-12-2018	437.925.147	627.266.932	73.091.408	7.535.074	1.145.818.561

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van gebruiksklaarmaken, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere verminderingen. De herwaardering die in 2017 werd uitgevoerd bij Havenbedrijf Gent (€ 218 mln) is dus teruggedraaid om aan de grondslagen van North Sea Port te kunnen voldoen. In de boekwaarde van de materiële vaste activa is ultimo 2018 nog een bedrag van € 122 mln aan kostprijsverlagende subsidies begrepen (2017: € 127 mln).

Nederlandse investeringen hebben betrekking tot o.a. de aankoop van de peilboot Harmonie, de reconstructie van de zijkanaal D en de Beurvaarkade in Terneuzen en de aansluiting tuinder op netwerk van WarmCO2. Belgische investeringen omvatten hoofdzakelijk aanschaf terreinen (€ 11 mln), gebouwen (oplevering "Huis van Vrije Schippers" € 3,4 mln) en haveninfrastructuur (€ 5,1 mln o.a. kaai Moervaart en kaai vloer Kluizendok).

De Warmco activa zijn onder de overige activa opgenomen.

Er is geen sprake van economisch eigendom - gebruiksrecht op een goed waarvan het juridisch eigendom in handen van een derde is. Bij economische eigendom wordt de eigendom dus feitelijk wel overgedragen, maar blijft de juridische eigendom berusten bij de vervreemder.

De GR Zeeland Seaports heeft als zekerheid een vrijwaring van North Sea Port. De holding North Sea Port SE vrijwaart GR tegen en zal GR volledig schadeloosstellen (op een euro-voor-euro basis) voor en ter zake van Garantiebetalingen (Vrijwaring), welke voor alle duidelijkheid onder meer inhoudt dat indien GR door een Bank op grond van een Garantie schriftelijk wordt aangesproken tot betaling, North Sea Port SE op eerste schriftelijk verzoek van GR terstond het verschuldigde bedrag aan de desbetreffende Bank zal voldoen. Alle financiële middelen binnen de Holding zullen moeten worden ingezet om de financieringspositie te verlagen.

	2018	2017
Uit te geven gronden (Hectares)		
Nederland	540	544
België	220	230
Totaal	760	774

De voorraad uit te geven gronden per 31-12-2018 bevat tevens gecommiteerde gronden, waarvan bekend is dat deze in 2019 tot een uitgifte zullen leiden. De post uit te geven gronden betreft het netto uitgiftebare areaal, exclusief niet uitgiftebare elementen zoals leidingstraten en bufferzones.

Bedrijfswaarde kasstroom genererende eenheden

KGE North Sea Port

Met betrekking tot het haven- en grondbedrijf in exploitatie is vastgesteld dat er geen aanwijzingen zijn uit interne en externe informatiebronnen om tot een impairment over te gaan. Dit is bevestigd uit de reguliere update van de bedrijfswaarde, waarbij is vastgesteld dat de indirecte opbrengstwaarde (contante waarde van toekomstige kasstromen) van deze KGE boven de boekwaarde van de materiële vaste activa ligt.

Na sanering van het Thermphos terrein zal de grondpositie volwaardig uitgifbaar zijn. Er zijn geen indicaties van impairment op de oorspronkelijke boekwaarde in de grondpositie. Voor de sloop en sanering is een voorziening getroffen.

KGE Glastuinbouw

Rekening houdend met de nog benodigde investeringen en de reeds gecontracteerde verkoopprijzen ligt de boekwaarde van de resterende grond boven de geschatte verkoopwaarde. Om die reden is de grond per 31-12-2018 gewaardeerd op € 11,10 per m², nl. de lagere verkoopwaarde. Door de verdere voltooiing in 2017 en het vooruitzicht op de bouw van nieuwe kassen is de onzekerheid ten aanzien van de realisatie van het volloopscenario sterk afgenomen. Rekening houdend met de ook na 2018 ingeschatte voltooiing en geactualiseerd investeringsplan blijkt dat de continuïteit van WarmCO2 is gewaarborgd.

KGE niet in exploitatie genomen gronden

Binnen de niet in exploitatie genomen gronden onderscheiden we de volgende deelgebieden:

- gronden natuurcompensatie
- gronden Sloepoort
- gronden Noordwesthoek
- gronden Westelijke Kanaaloever
- gronden Axelse Vlakte III

Deze eenheden kennen vooralsnog geen exploitatie en zijn in de jaarrekening 2018 tegen verwervingsprijs of op basis van (lagere) taxatie gewaardeerd.

De gronden natuurcompensatie en Axelse Vlakte III zijn gewaardeerd op basis van landbouwwaarde. In 2018 zijn geen specifieke ontwikkelingen geweest voor deze gronden. Ook vanuit externe bronnen (bijv. heffingen) zijn geen aanwijzingen voor waardevermindering ontvangen. Derhalve is voor deze gronden geen impairment vereist en zal de boekwaarde per 31 december 2018 gehandhaafd worden.

Eind 2008 is het plan Sloepoort door de Raad van State vernietigd. Dit betekent dat een nieuwe procedure tot wijziging van het bestemmingsplan zal moeten worden opgestart. Met name nut en noodzaak voor deze wijziging moeten worden onderbouwd. Hier ligt ook het grootste risico van deze KGE. De indirecte opbrengstwaarde bevat om deze reden veel onzekerheden. Het voorliggende businessplan, met inachtnaam van een uitgesteld uitgifte scenario geeft een indirecte opbrengstwaarde die hoger ligt dan de boekwaarde van de voorraad bouwgronden. De directe opbrengstwaarde industriegrond, welke blijkt uit taxatie, ligt beduidend hoger dan de huidige waardering op de balans (waardering is: € 8.862.500). Voor Sloepoort lopen de voorbereidingen om op basis van een commercieel initiatief een deel van het terrein in procedure te brengen voor bestemming industrie. Daarnaast zijn concrete stappen gezet om te komen tot een bestemmingsplanwijziging. Een eerste stap hierbij is een vormvrije MER-beoordeling. Allereerst wordt afgewacht wat het project Central Gate betekent voor de inhoud van de bestemmingsplanwijzigingsaanvraag. De haalbaarheidsstudie voor dit project is in volle gang. Voor dit complex is in 2018 derhalve geen indicatie voor waardevermindering en is een impairment niet van toepassing.

Voor gronden in het complex Noordwesthoek zijn er in 2018 geen bijzonderheden en is er geen impairment aan de orde.

Voor de gronden in de Westelijke kanaaloever heeft in 2016 een afwaardering plaatsgevonden tot een boekwaarde van € 16,80 per m² op basis van taxatie. De afwaardering volgt uit beëindiging van een huurovereenkomst en uit de sloop van opstallen op het terrein. Daarnaast hebben deze gronden niet langer een bestemming als alternatieve grond voor de bouw van de zeesluis. Per 2018 is een verdere afwaardering niet aan de orde.

3. Financiële vaste activa

	Deelnemingen	Overige financiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 1-1-2018	8.553.991	48.004.921	56.558.913
Leningen u/g	0	113.621	113.621
Afschrijvingen en andere waardeverminderingen	0	-393.441	-393.441
Overige mutaties	330.373	-25.312.707	-24.982.334
Aandeel resultaat deelnemingen	437.383	0	437.383
Mutatie actieve belastinglatentie		-3.638.105	-3.638.105
Boekwaarde per 31-12-2018	9.321.747	18.774.290	28.096.037

Deelnemingen:

De volgende deelnemingen zijn opgenomen:

	31-12-2018	31-12-2017
Valuepark Terneuzen C.V.	6.237.547	5.800.338
Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	18.611	18.611
Flushing Service Park B.V.	3.338	3.164
Flushing Service Park C.V.	2.637.851	2.637.851
Sloewarmte B.V.	50.000	50.000
Van Cittersbeheer B.V.	330.373	0
Zeeland Airport B.V.	44.027	44.027
Totaal	9.321.747	8.553.991

Deelneming Van Citters Beheer B.V. maakte in 2017 onderdeel uit van de consolidatiekring. In 2018 is niet langer sprake van feitelijke zeggenschap die door North Sea Port wordt uitgeoefend. Vanaf boekjaar 2018 wordt de waarde van de deelneming verantwoord onder de niet-geconsolideerde belangen. De waarde van de deelneming Van Cittersbeheer is feitelijk niet gewijzigd, maar komt in 2017 tot uitdrukking komt op andere plaatsen in de jaarrekening 2017 vanwege de integrale consolidatie. Indien VCB in 2017 niet tot de consolidatiekring zou behoren, was de waarde van de deelneming identiek geweest aan de waardering in 2018. Derhalve is het resultaat op deze deelneming in 2018 nihil.

De deelneming Zeeland Seaports Beheer B.V. is aandeelhouder van de deelnemingen Valuepark Terneuzen c.v., Van Citters Beheer B.V., FSP exploitatie B.V., Sloewarmte B.V., WarmCO2 Invest B.V. en BlaKoWi Groene Kracht B.V.

Overige financiële vaste activa:

De volgende overige financiële vaste activa zijn opgenomen:

	31-12-2018	31-12-2017
CAP premie en unwindwaarde IRS	0	393.441
Hypotheek u/g	1.375.000	1.375.000
Lening u/g	211.312	106.572
Vordering op Rijk en Provincie Zeeland	0	28.523.946
Minderheidsdeelnemingen	2.270.367	2.227.384
Overige Financiële Vaste activa	677.138	0
Beleggingen >1j	7.000.000	4.500.000
Actieve belastinglatentie	7.240.474	10.878.579
	18.774.290	48.004.921
Totaal financiële vaste activa	28.096.037	56.558.913

Van de geactiveerde CAP premie / unwindwaarde IRS is in 2018 € 393.441 in de kosten verwerkt. Daarmee is deze balanspost volledig afgewikkeld. De hypotheek U/G bedraagt € 1.375.000. Er is geen aflossingsverplichting, de rente bedraagt 3,5% op jaarbasis. Deze lening wordt in 2023 afgelost. De mutatie in de post Vorderingen op Rijk en Provincie geheel samenhangt met de de-consolidatie van het 100% belang in Van Citters Beheer B.V. vanwege het vervallen van de beslissende zeggenschap met ingang van het boekjaar 2018. De post Lening u/g bevat een renteloze lening (97 k€ open eind 2018) aan waterdistributeur TMVW (BE) en wordt afgelost aan 9 k€ per jaar. Daarnaast betreft dit op het havengeld verleende korting. Met de debiteur is afgesproken dat deze korting wordt terugbetaald. De minderheidsdeelnemingen zijn hoofdzakelijk aandelen in TMVW (2.226.187,50 €), Ethias (43 k€), waterdistributeur VMW (25 k€) en Jobpunt/Poolstok (1 k€). De rubriek "overige financiële vaste activa" is in 2018 een financiële borg aan OVAM (BE). Verwacht wordt dat een bedrag van € 0,5 mln. van de overige financiële vaste activa binnen 1 jaar wordt gerealiseerd. De lening aan WarmCO2 cv betreft op de vennootschapslening opgebouwde rente, die nog afgelost moet worden. De hoofdsom van de lening is volledig afgelost. De actieve belastinglatentie is gevormd in 2017 n.a.v. de saneringskosten Thermphos van € 48,5 mln.

In de samenwerkingsovereenkomst sanering voormalig Thermphos terrein wordt de financiering geregeld van de opruimwerkzaamheden die door Van Citters Beheer wordt uitgevoerd. De afspraken zoals vastgesteld in artikelen 7 en 8 van de overeenkomst zijn als volgt samengevat:

	Rijk	Provincie Zeeland	North Sea Port	Totaal
Restant boedel Thermphos				9.990.000
Bijdrage geleverd in 2017	0	4.500.000	2.500.000	7.000.000
Bijdrage 2018	16.000.000	22.000.000	26.500.000	64.500.000
Bijdrage 2019	5.000.000	7.000.000	10.000.000	22.000.000
Bijdrage 2020	766.666	2.316.667	2.766.667	5.850.000
Risicoreserve	5.933.334	5.933.333	5.933.333	17.800.000
<i>Bijdrage > 1 jaar</i>	<i>11.700.000</i>	<i>15.250.000</i>	<i>18.700.000</i>	<i>45.650.000</i>
	27.700.000	41.750.000	47.700.000	117.150.000

Er is een taakstellend budget vastgesteld van € 129,5 mln dat bestaat uit een uitvoeringsbudget van € 111,7 mln en een risicoreserve van € 17,8 mln. In het uitvoeringsbudget is een reservering voor indexering begrepen van € 5,2 mln.

Betrokken partijen dragen € 117,15 mln bij aan de sanering. Uit de faillissementsboedel resteert een bedrag van € 9,99 mln en er is ruimte voorzien voor een tegenvaller van € 2,36 mln. Samengeteld is dit het bedrag van het taakstellend budget van € 129,5 mln.

De bijdragen incl. risicoreserve bedragen: Rijk € 27,7 mln; Provincie Zeeland € 41,75 mln en Zeeland Seaports via haar deelneming Zeeland Seaports beheer BV € 47,7 mln. In boekjaar 2017 heeft Zeeland Seaports een verlies op de sanering van het Thermphos terrein genomen van € 47,7 mln + € 2,36 mln / 3, derhalve € 48.486.666 saneringskosten. Vanwege de gemaakte afspraken wordt de deelneming VCB niet meer meegeconsolideerd vanaf boekjaar 2018. Feitelijk is de zeggenschap nu verdeeld over 3 partijen ieder voor 1/3 deel. Dit verklaart de afname in de post vorderingen op Rijk en Provincie Zeeland.

De winstbewijzen zijn gewaardeerd op liquidatiewaarde. In 2018 werden de winstbewijzen afgeboekt in het kader van de verwerving van de deelnemingen WarmCO Invest en Blakowi Groene Kracht.

Detail beleggingen >1j:

Omschrijving	Bedrag	Return %	koers 31/12/2018	Marktw waarde
> 1 jaar				
termijnplaatsing	1.000.000	0,17%		1.000.000
termijnplaatsing	1.000.000	0,15%		1.000.000
note	1.000.000	0,50%	98,8%	988.000
note	1.000.000	0,26%	98,5%	985.000
note	500.000	0,20%	97,7%	488.500
note	500.000	0,55%	100,6%	503.000
note	1.000.000	0,15%	100,1%	1.000.880
note	1.000.000	0,13%	99,6%	996.057
Totaal	7.000.000			6.961.437

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren	18.681.621	22.809.727
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-42.603	-560.764
Vorderingen op participanten en deelnemingen	25.595.497	28.469.872
Bijdrage Provincie Zeeland in sanering Thermphos	0	22.000.000
Bijdrage Rijk in sanering Thermphos	0	16.000.000
Overige vorderingen	2.037.040	3.166.804
Belastingen en premies sociale verzekeringen	141.905	509.516
Overlopende activa	1.035.662	1.370.255
	47.449.123	93.765.409

In de geconsolideerde jaarrekening 2017 vermeldt North Sea Port de vorderingen op het Rijk resp. Provincie Zeeland die haar dochter Van Citters Beheer heeft. Vanweg het feit dat VCB in 2018 niet meer meegeconsolideerd wordt vinden we deze posten niet meer terug in 2018.

Over de rekening-courantverhoudingen met participanten wordt geen rente berekend. In de vorderingen op participanten is een verstrekte kasgeldlening aan Valuepark Terneuzen begrepen ter grootte van € 25 mln. Over de kasgeldlening wordt de werkelijke rente (op basis van euribor + opslag) inclusief een garantievergoeding van 0,8% doorberekend.

5. Beleggingen

Beleggingen		76.206.544	77.154.321
hoogstens 1 maand	4.999.999		
> 1 maand en <= 1 jaar	71.206.544		

Detail beleggingen <= 1j:

Omschrijving	Bedrag	Return %	koers 31/12/2018	Marktwaaarde
business acc.	1.000.000	0,00%		1.000.000
business acc.	14.984.076	0,05%		14.984.076
business acc.	4.950.520	0,01%		4.950.520
business acc.	2.501.670	0,00%		2.501.670
business acc.	17.093.404	0,03%		17.093.404
business acc.	4.992.677	0,02%		4.992.677
business acc.	16.701.311	0,01%		16.701.311
business acc.	2.487.390	0,02%		2.487.390
business acc.	2.494.681	0,02%		2.494.681
spaarrek.	1.000.817	0,02%		1.000.817
termijnplaatsing	1.000.000	0,02%		1.000.000
termijnplaatsing	1.000.000	0,02%		1.000.000
termijnplaatsing	1.000.000	0,05%		1.000.000
business acc.	4.000.000	0,00%		4.000.000
	76.206.545			76.206.545

6. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
BNG	1.343.933	2.076.812
Bank Van Lanschot	6.768.686	9.463.854
Overige banken	3.703.073	3.974.745
Kas	4.240	3.582
	11.819.931	15.518.992

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de vennootschap. De mutaties in de liquide middelen zijn opgenomen in het kasstroomoverzicht.

7. Groepsvermogen

Aandeel van de rechtspersoon in het eigen vermogen:

Stand per 1-1-2018	253.865.072
Storting kapitaal SE North Sea Port	300.000
Aandeel resultaat rechtspersoon	26.438.121
Stand per 31-12-2018	280.603.194

Aandeel van derden in het eigen vermogen:

Stand per 1-1-2018	290.016
Aandeel derden in resultaat	-3.237
Stand per 31-12-2018	286.779

8. Voorzieningen

	31-12-2018	31-12-2017
Voorziening overige personele regelingen	1.335.583	1.769.000
Pensioenvoorziening	3.800.000	7.450.000
Saneringsvoorziening	380.000	104.812.028
Overige voorzieningen	142.047	642.433
Voorziening juridische geschillen	107.984	2.673.797
	5.765.615	117.347.258

specificatie verloop voorzieningen

Voorziening	31 12 2017	Terugneming	Besteding	Toevoeging	31 12 2018	KT	LT
Pensioenen 1ste peiler sanering						950.000	2.850.000
Thermphos Saneringen (B)	104.432.028	-104.432.028			0		
Jubieumvoorz.	85.000		85.000	85.000	85.000		85.000
Vervanginkomen	1.534	1.534					
Afscheidspremie	275.939		30.200	21.032	266.770	18.353	248.417
Getrouwheidspremie	303.486		55.235	27.800	276.051	26.237	249.815
Hangende geschillen (A)	2.666.674	57.977	2.500.712		107.984		107.984
Overige personele regelingen	1.188.042		395.280		792.762	294.639	498.123
Commerciële risico's	7.123		7.123				
Aanleg koppelingsgebieden	557.433		500.386		57.047	57.047	

De saneringsvoorziening, welke gevormd is bij VCB wordt vanaf 2018 niet meer meegeconsolideerd bij North Sea Port. Resteert nog een schuld aan VCB voor de afgesproken bijdrage in de sanering van de terreinen.

De daling in de voorzieningen overige personele regeling heeft betrekking op een vrijval van de pensioenvoorziening bij Havenbedrijf Gent. Van de voorziening overige personele regelingen is € 294.639 kortlopend (< 1 jaar).

9. Langlopende schulden

	31-12-2018		31-12-2017	
	Totaal	Looptijd > 5 jaar	Totaal	Looptijd > 5 jaar
Vaste geldleningen	30.333.358	1.166.702	31.333.358	1.833.366
Rollover leningen	202.609.235	521.838	203.131.082	1.043.689
Verplichting spoor Goes	2.957.226	0	6.680.000	0
Waarborg financiering	-11.639.695	-3.047.500	-13.363.699	-4.911.700
Afkoop erfpacht	10.344.227	9.803.823	10.452.311	9.911.907
Saneringskosten VCB > 1 jaar	9.486.973	0	0	0
Schuld bijdrage sluis	63.006.460	0	91.675.280	0
	307.097.784	8.444.863	329.908.332	7.877.262

Een vaste geldlening van € 25 mln betreft een lening met een vaste looptijd van 5 jaar en een rente van 0,39%. De gehele hoofdsom wordt afgelost per 16 maart 2021. De volgende zekerheden werden gesteld door de GR Zeeland Seaports: een onherroepelijke en onvoorwaardelijke borgstelling ten bedrage van € 25 mln. Het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde van de vaste geldlening bedraagt: € -376.450. Naast deze lening lopen er nog 4 leningen met een looptijd tot uiterlijk 2026 met een stand per 31/12/2018 van € 6,3 mln. De rentecoupons bedragen 3,093%, 3,407%, 1,907% en 0,05%.

Aflossingsverplichtingen voor de rolloverleningen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar ter hoogte van € 521.847 zijn niet begrepen in de hierboven genoemde bedragen, maar opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor de rolloverleningen geldt een rentepercentage tegen Euribor 3-maands of 6-maands met een opslag van 14,5 tot 25 basispunten. De rolloverlening van BNG ter grootte van € 200 mln loopt tot 3 juli 2021, de rolloverlening van de BNG ter grootte van € 2,6 mln loopt tot 31 december 2025. De GR Zeeland Seaports staat garant middels een borgstelling voor de volledige rollover lening.

Verplichting spoor Goes betreft een bijdrage ten behoeve van maatregelen aan het spoor Goes. De verplichting wordt in termijnen betaald aan de Gemeente Goes met een looptijd tot en met 2019.

De waarborg financiering betreft de kapitaalverstrekking aan de participanten van de gemeenschappelijke regeling in 2011 ten behoeve van de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 conform afgesproken staffel. De waarborg financiering betreft een totaalbedrag van € 36 mln onder aftrek van een vergoeding voor publieke taken ad € 10 mln met een looptijd tot en met 2028. De vrijval van deze waarborg binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar bedraagt € 1.864.200.

10. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2018	31-12-2017
Schulden aan kredietinstellingen	149.778.890	147.506.868
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	13.347.466	17.723.715
Belastingen en premies sociale verzekeringen	774.284	460.198
Vooruitgefactureerde omzet	8.306.297	8.529.302
Bijdrage sluis	28.668.820	3.000.000
Te betalen saneringskosten VCB	17.000.000	0
Overige schulden	7.441.799	8.723.311
Overlopende passiva	15.085.394	18.115.013
	240.402.949	204.058.407

De post schulden aan kredietinstellingen betreft voornamelijk kasgeldleningen. Deze leningen worden aangetrokken op basis van een langjarige kasgeldkrediet arrangement met als grondslag Euribor + variabele opslag.

De garantie tot een bedrag van € 480 mln wordt verstrekt door de Gemeenschappelijke Regeling Zeeland Seaports, waarin Provincie Zeeland, gemeente Borsele, gemeente Vlissingen en gemeente Terneuzen deelnemen. In december 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling een besluit genomen om de participanten voor te stellen om de Gemeenschappelijke Regeling op te heffen. In dit kader is een geactualiseerde Garantieovereenkomst opgemaakt waar onder andere is geregeld dat de afzonderlijke deelnemers in de GR Zeeland Seaports de garantstellingen ten gunste van North Sea Port Netherlands zullen overnemen. De nieuwe garantiebedragen zoals afgesproken in 2018 (verlaging als gevolg van de fusie met 2 x € 20 mln.) zullen in deze overeenkomst worden opgenomen.

Daarnaast staat de GR Zeeland Seaports secundair garant voor een bedrag van € 65 mln i.v.m. schulden van WarmCO2 C.V. De primaire garantstelling voor deze schulden is afgegeven door North Sea Port SE.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

1. Financiële instrumenten risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het inschatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

North Sea Port maakt gebruik van CAPS en SWAPS om renterisico's af te dekken. Kaders en richtlijnen zijn opgenomen in het Treasurystatuut.

North Sea Port past kostprijshedge-accounting toe. Deze instrumenten blijven derhalve off balance.

De financiële instrumenten van North Sea Port, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van North Sea Port of vloeien direct uit deze activiteiten voort. North Sea Port maakt daarnaast gebruik van swaps om renterisico's af te dekken. Kaders, richtlijnen en spelregels zijn geformuleerd in het Treasury Statuut. De berekende marktwaarde van deze derivaten bedraagt ultimo 2018 -/- € 40,3 miljoen (2017 -/- € 46,6 miljoen). North Sea Port past kostprijshedge-accounting toe (zie paragraaf 'Derivaten').

Renteswaps

Per einde boekjaar heeft North Sea Port contracten inzake renteswaps uitstaan met een marktwaarde per 31 december 2018 van -/- € 40,5 miljoen. North Sea Port heeft uit hoofde van de renteswap geen bijstortverplichtingen en loopt uit dien hoofde derhalve geen liquiditeitsrisico. Op grond van het contract betaalt North Sea Port per kwartaal rente over een per periode vastgesteld notional amount. Dit nominale bedrag is € 210 miljoen per 31 december 2018. De te betalen vaste rente is gemiddeld 3,93%. Daarnaast ontvangt North Sea Port een marktrente gelijk aan 3-maands Euribor over dit nominale bedrag. De renteswap dient ter indekking van het renterisico dat North Sea Port loopt op haar variabel rentende leningen die uitstaan bij kredietinstellingen alsmede de lange termijn financieringsbehoefte. Deze financieringsbehoefte, die volgt uit de strategische ambities van North Sea Port, wordt naar de huidige inzichten als zeer waarschijnlijk ingeschat. De condities van de renteswap stemmen bijna geheel overeen met die van de betreffende leningen.

Per 31-12-2018 bezit de vennootschap de volgende derivaten:

Derivaat	Hoofdsom	Looptijd	Coupon	31-12-2018
SWAP	27.500.000	01/12/2004 - 02/01/2025	4,2325%	-6.957.285
SWAP	43.500.000	01/07/2008 - 01/04/2024	4,6200%	-7.190.276
SWAP	41.000.000	25/09/2006 - 01/01/2027	4,3805%	-11.507.819
SWAP	21.000.000	01/10/2009 - 01/01/2022	3,6425%	-1.513.000
SWAP	20.000.000	01/01/2011 - 04/01/2021	4,1050%	-2.003.656
SWAP	4.098.080	01/08/2005 - 01/08/2030	3,6975%	-850.945
SWAP	23.500.000	01/11/2005 - 02/01/2026	4,0125%	-6.174.282
SWAP	9.500.000	01/10/2010 - 01/10/2024	2,9130%	-2.106.094
SWAP	20.000.000	31/12/2014 - 29/12/2023	2,2150%	-1.962.099
SWAP	2.500.000	14/06/2013 - 30/06/2026	1,9830%	-180.000
SWAP	266.684	14/06/2013 - 31/12/2020	1,8320%	-6.406
	212.864.764			-40.451.862

	31-12-2018	31-12-2017
Vaste geldleningen per 31-12-2018	30.333.358	31.333.358
Rek courant per 31-12-2018	0	0
Rolloverleningen/kasgeldleningen per 31-12-2018	352.388.124	350.637.950
Totaal portefeuille per 31-12-2018	382.721.482	381.971.308
Af: vaste geldleningen	-30.333.358	-31.333.358
Af: afgedekt middels derivaten	-212.864.764	-236.670.837
Restant portefeuille met variabele rente	139.523.360	113.967.113

Hedgeratio per 31/12 64% 70%

De looptijd van de derivaten is mede afgestemd op het verwachte verloop van de toekomstige financieringsbehoefte, waaronder de kasgeldleningen.

Volgens de statuten van North Sea Port dient minimaal 60% van de totale portefeuille tegen een rentevast periode langer dan 1 jaar afgedekt te worden. Deze hedgeratio bedraagt per 31 december 2018 64% ten opzichte van 70% ultimo 2017.

North Sea Port loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa), liquide middelen en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt North Sea Port risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt North Sea Port risico over de marktwaarde. Met betrekking tot schulden met variabele renteaftspraken is een viertal contracten met betrekking tot het renterisico aangegaan (zie renteswaps). De rubricering naar contractuele renteherzieningsdata (of aflossingsdata indien laatstgenoemde eerder liggen) van de zowel in de balans als niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van North Sea Port waarover renterisico wordt gelopen, luidt als volgt: zie hedgeratio.

2. Risico's

De belangrijkste financiële marktrisico's zijn:

Rente en kasstroomrisico's

North Sea Port past de, door de Raad voor de jaarverslaggeving herziene RJ Uiting 2013-15, toe. Hieruit komt naar voren dat de kritische kenmerken van de rentederivaten niet geheel overeenkomen met de kenmerken van de afgedekte positie. Dit betreft voornamelijk het verschil in de hoofdsommen/referentiebedrag en de looptijd. Om die reden heeft North Sea Port een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd door de reële waardeveranderingen van een hypothetisch derivaat (perfecte match met de afgedekte positie) te vergelijken met de reële waarde veranderingen van het werkelijk afgesloten derivaat. Uit deze analyse is naar voren gekomen dat er geen sprake is van een ineffectieve hedge-relatie.

Valutarisico

North Sea Port is hoofdzakelijk werkzaam in Nederland en België. Derhalve is er een beperkt valutarisico.

Tegenpartij kredietrisico

North Sea Port handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Tevens heeft North Sea Port richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt North Sea Port voortdurend haar vorderingen en hanteert de groep een strikte aanmaanprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor North Sea Port beperkt. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen North Sea Port.

North Sea Port heeft vorderingen verstrekt aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Liquiditeitsrisico

North Sea Port maakt gebruik van meerdere banken en beschikt over een verscheidenheid aan financieringsarrangementen waaruit leningen kunnen worden opgenomen.

Reële waarde

Er zijn ultimo 2018 geen materiële verschillen tussen de reële waarde en de boekwaarde van de opgenomen leningen.

3. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Nieuwe Sluis Terneuzen

North Sea Port heeft een bijdrage toegezegd van € 6 mln. (NL) + €89 mln. (B) in de bouw van de nieuwe sluis bij Terneuzen. Volgens het principeakkoord is de bijdrage vanuit Havenbedrijf Gent van €89 mln. geplafonneerd op een max. bouwkost van € 930 mln. en gebaseerd op 15% van de Vlaamse bijdrage. In de cash prognoses van North Sea Port is ook met deze bijdrage rekening gehouden. In 2018 is € 3 mln. van de Nederlandse bijdrage betaald.

Borgstelling Valuepark Terneuzen c.v.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met Dow Benelux B.V. staat North Sea Port borg voor de nakoming van de verplichtingen volgend uit de aan Valuepark Terneuzen c.v. verleende kredietfaciliteit. Op basis van het bedrijfsplan Valuepark bedraagt de maximale vreemd vermogenspositie € 70,2 mln (jaar 2027). North Sea Port staat per 31-12-2018 borg voor maximaal € 25 mln, namelijk 100% van de financieringspositie van Valuepark Terneuzen c.v.

Samenwerking met DOW Benelux in Valuepark Terneuzen

North Sea Port en Dow Benelux hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten om gezamenlijk de ontwikkeling van de Mosselbanken en de Braakmanpolder ter hand te nemen. De partners hebben besloten hun samenwerking te doen plaatsvinden in een speciaal voor dat doel opgerichte vennootschap; Valuepark Terneuzen CV. Valuepark Terneuzen heeft de Braakmanpolder van Zeeland Seaports tegen kostprijs in eigendom verworven inclusief de reeds in dit gebied gedane investeringen. De Mosselbanken blijven echter eigendom van Dow Benelux, maar Valuepark Terneuzen verworft het recht om op de Mosselbanken terreinen aan derden in erfpacht uit te geven. In de samenwerkingsovereenkomst worden de rechten en plichten van beide partners beschreven.

Milieumaatregelen

Op verschillende locaties binnen het beheersgebied is sprake van bodemverontreiniging. Van de aard en de omvang hiervan bestaat geen volledige inventarisatie. Of en in hoeverre hieraan toekomstige financiële consequenties zijn verbonden is onder meer afhankelijk van mogelijk noodzakelijk blijvende werkzaamheden en/of milieumaatregelen, mede in relatie tot ontwikkelingen in de op dat moment vigerende regelgeving. Daarbij geldt dat de eventuele kosten van sanering in rekening zijn bij de voormalig erfpachter of huurder. Voor de verontreiniging van deze overige gronden, rechtstreeks in bezit van North Sea Port, is dan ook geen voorziening gevormd.

Sanering voormalig Thermphos terreinen

Als gevolg van de uniciteit en complexiteit van het saneringsproject is de financiële inschatting van de te maken kosten inherent aan een verhoogd schattingsrisico onderhevig. Hoewel hier op een zorgvuldige wijze invulling aan is gegeven door onder andere het opnemen van een risicoreservering, valt niet uit te sluiten dat de gerealiseerde kosten significant afwijken van de geraamde kosten. In de Samenwerkingsovereenkomst is onder meer opgenomen dat jaarlijks in januari-februari een Gate-review (audit) wordt uitgevoerd. Dit betreft een jaarlijkse toets uitgevoerd door een onafhankelijke partij en/of deskundigenteam op de nadere uitwerkingen van de deelprojecten uit het Plan van Aanpak zoals opgesteld door Van Citters Beheer B.V. Deze audit is uitgevoerd en hieruit zijn geen aanvullende onzekerheden voortgekomen. Dit betekent dat de voorziening die binnen Van Cittersbeheer B.V. is gevormd voldoende groot is om toekomstige projectkosten te dekken.

Samenwerkingsovereenkomst WarmCO2 en garantstelling

North Sea Port Netherlands en Yara Sluiskil hebben een samenwerking onder de naam WarmCO2 met als doel de ontwikkeling van glastuinbouw te ondersteunen met of door het verstrekken van warmte en CO2. North Sea Port staat direct voor € 65 mln garant voor de door banken verstrekte financiering aan de deelneming WarmCO2 C.V. In de verzelfstandigingsovereenkomst en de garantie- en dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd dat het primaire risico voor de financiering bij North Sea Port ligt en het secundaire risico bij de gemeenschappelijke regeling. Warmco Beheer BV is als beherend vennoot aansprakelijk voor de schulden van de CV jegens derden.

Bijdrage Veiligheidsregio

In 2015 heeft North Sea Port besloten de bijdrage aan de veiligheidsregio vanaf 2016 t/m 2020 voort te zetten met dien verstande dat € 75.000 geoormerkt wordt voor interne projecten die de veiligheid binnen en buiten de haven bevorderen.

Garantie en dienstverleningsovereenkomst

In de garantie- en dienstverleningsovereenkomst is opgenomen dat GR Zeeland Seaports tot 2028 garant staat ten behoeve van de financiers van het vreemd vermogen (inclusief derivaten) van North Sea Port, omdat geld lenen zonder garantie voor North Sea Port op dit moment vrijwel onmogelijk en in elk geval veel te kostbaar is. Overeengekomen is een garantstelling van maximaal € 500 mln + € 65 mln (i.v.m. WarmCO2) in ruil voor betaling van € 26 mln in 2011 en het om niet verrichten van een aantal publieke taken, met een recht van hypotheek op de nog uit te geven gronden ter zekerheid van de nakoming van deze verplichtingen. De North Sea Port verplicht zich verder de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat op zo kort mogelijke termijn deze garanties afgebouwd worden. Het bedrag voor de garantstelling van € 26 mln is opgenomen onder de langlopende schulden als 'Waarborg financiering' voor € 36 mln onder aftrek van € 10 mln, welke ook vermeld staat onder langlopende schulden als 'Vergoeding voor publieke taken'.

In deze overeenkomst is tevens opgenomen dat North Sea Port om redenen van efficiency financieel/administratieve handelingen voor GR Zeeland Seaports zal uitvoeren. North Sea Port Netherlands zal ten behoeve van GR Zeeland Seaports diensten verlenen ter zake: het opmaken van de begroting/jaarrekening (met goedkeurende controleverklaring) en andere planning en control werkzaamheden, het verzorgen van inkoop- en verkoopadministratie van de GR en betalingsverkeer, het beheer van de administratie en het uitvoeren van treasuryfunctie.

North Sea Port zal geen kosten in rekening brengen aan GR Zeeland Seaports voor deze dienstverlening. In 2018 bedroeg de garantie € 480 mln. + € 65 mln. Onder deze garantie is door North Sea Port € 378 mln. financiering aangetrokken. In december 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling een besluit genomen om de participanten voor te stellen om de Gemeenschappelijke Regeling op te heffen. In dit kader is een geactualiseerde GDO opgemaakt waar onder andere is geregeld dat de afzonderlijke deelnemers in de GR Zeeland Seaports de garantstellingen ten gunste van North Sea Port Netherlands zullen overnemen. De nieuwe garantiebedragen zoals afgesproken in 2018 (verlaging als gevolg van de fusie met 2 x € 20 mln.) zullen in deze overeenkomst worden opgenomen.

Belastingverplichtingen

Het hoofd van de fiscale eenheid is hoofdelijk aansprakelijk jegens de Belastingdienst voor de schulden van de deelnemers in de fiscale eenheid.

Flushing Service Park

In 2002 heeft North Sea Port een koopovereenkomst gesloten inzake een perceel ter grootte van ruim 26 ha in Vlissingen-Oost tegen een vaste prijs. In 2009 is een addendum op deze overeenkomst overeengekomen.

Eind 2013 is North Sea Port een samenwerking overeengekomen met deze marktpartij in de vorm van een joint venture (genaamd Flushing Service Park Exploitatie BV). Deze afspraken komen in plaats van de in 2002/2009 gemaakte overeenkomsten.

North Sea Port en Flushing Service Park B.V., 100% deelneming van Aminvest B.V., hebben in 2015 samenwerkingsverband opgericht. Flushing Service Park B.V. (FSP) neemt voor 66 2/3% en ZSP voor 33 1/3% deel in de samenwerking. ZSP heeft een minderheidsbelang, hoewel beide een gelijke grondpositie in omvang inbrengen. Voor nog nader te bepalen majeure beslissingen wordt het besluit genomen met een gekwalificeerde meerderheid.

De samenwerking heeft tot doel het verpachten van grondkavels (26 ha) aan bedrijven in de havens van Vlissingen-Oost. De grond is in eigendom van ZSP en wordt in drie gelijke tranches ingebracht in de samenwerking.

Per tranche wordt 50% van de grond door North Sea Port geleverd en verkocht aan FSP en vervolgens door FSP ingebracht in de samenwerking. De andere 50% van de grond wordt direct door ZSP ingebracht in de samenwerking. In 2015 is de deelneming FSP opgericht.

De levering van de eerste tranche (1/6 deel van de grond) heeft in het vierde kwartaal 2014 plaatsgevonden. In 2017 heeft de levering van de tweede tranche plaatsgevonden. Resterend nog de verplichting tot levering van 1/6 deel van de grond en de inbreng van 1/6 van de grond (laatste tranche) en de verplichting tot het plegen van onderhoud in het FSP terrein voor risico en rekening van North Sea Port.

4. Operationele leaseverplichtingen

De aangegane verplichtingen per 31 december 2018 zijn als volgt:

Lease, huurverplichting	Totaal	<1 jaar	1 5 jaar	> 5 jaar
Bedrijfswagens	361.677	174.756	186.921	0
Kantoor North Sea Port SE	102.000	24.000	78.000	0

Vanaf 31/03/2023 is de huur van het kantoorpand van de SE te Sas van Gent opzegbaar met inachtnaam van een opzegtermijn van 1 jaar.

5. Lopende claims en geschillen

Per balansdatum heeft North Sea Port meerdere juridische geschillen onderhanden met verschillende partijen. Deze geschillen zijn onderdeel van lopende juridische procedures. Gezien de aard van de disputen is er in 2018 geen aanleiding om een voorziening te vormen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

11. Totaal bedrijfsopbrengsten

	2018		2017
Netto-omzet			
Haven-, kade- en boeiengelden		43.385.090	39.674.350
Nederland	23.398.072		19.614.748
België	19.987.019		20.059.603
Erfpacht en huur terreinen		47.166.072	44.482.021
Nederland	28.199.009		26.678.956
België	18.967.063		17.803.065
Overige opbrengsten		6.645.574	6.417.336
Nederland	5.204.636		4.987.128
België	1.440.938		1.430.208
Totaal		97.196.737	90.573.707
Nederland	56.801.717		51.280.831
België	40.395.020		39.292.876

De omzet havengelden is ten opzichte van 2017 gestegen met 9%. Dit hangt samen met een toename van de economische activiteit op de havengeldplichtige ligplaatsen. In 2018 werden in totaal 9.205 zeeschepen behandeld. (2017: 8.702)

De stijging van de erfpacht en (tijdelijke) huur terreinen wordt met name veroorzaakt door indexering van de tarieven en uitgifte van terreinen.

Onder de overige opbrengsten wordt de omzet van deelneming WarmCO2 vermeld.

	2018		2017
Overige bedrijfsopbrengsten			
Gebruiksvergoeding		927.111	1.459.727
Verhuur bedrijfsmiddelen		1.045.563	955.367
Toerekening vergoeding uitvoering publieke taken		555.996	555.996
Overige baten		6.390.856	6.151.592
		8.919.525	9.122.682

De stijging van de overige baten is te herleiden tot een eenmalige verkoop van enkele roerende goederen voor ruim € 1 mln en de verkrijging om niet van een perceel en gebouw in 2018. Een uitzonderlijk gebruiksvergoeding van € 500k werd in 2017 gefactureerd, vanaf 2018 loopt dit middels via een huurcontract (grondomzet).

11.1 Kostprijs van de omzet

	2018		2017
Kostprijs ingekochte warmte en CO2		-1.610.725	-1.391.394

Stijging kostprijs bij WarmCO2 komt door stijging van prijzen in 2018, uitbreiding van kassen en extra kosten koeling door de warme zomer in 2018.

12. Personeelslasten

	2018		2017
Lonen en salarissen			
Brutosalarissen		14.617.172	14.443.012
Commissarissenvergoedingen		190.375	121.614
VUT/WW-uitkeringen		6.806	-1.168
Uitzendkrachten en inhuur		930.537	1.107.120
Projectmanagement		151.957	147.862
Doorberekende personeelskosten		-72.969	-113.988
		15.823.879	15.704.453

Het aantal FTE's is gedaald van 231,9 op 31/12/2017 naar 223,5 op 31/12/2018. Ondanks dit lager aantal FTE's, blijven de brutosalarissen relatief stabiel. Dit door de CAO verhoging en de loonindexatie, de periodieke loonstijging en de toekenning van de met de vakbonden overeengekomen eenmalige fusie-bonus. In 2017 werden alle personeelslasten van VCB ten laste van de saneringsvoorziening gebracht: de getoonde bedragen voor 2017 zijn dus exclusief VCB.

	2018	2017
Sociale lasten		
Pensioenlasten	2.670.306	6.423.650
Sociale lasten	2.845.952	2.595.815
Eindheffingen	3.776	-713
	5.520.033	9.018.752

In 2018 zijn meer pensioenbijdragen betaald voor Flanders maar gecompenseerd door aangelegde voorzieningen in 2017. Een voorziening van o.a. € 3,8 mln is aangelegd voor extra dotaties voor statutaire pensioenen in 2019-2022

De medewerkers van North Sea Port Netherlands zijn deelnemer aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De dekkinggraad van het pensioenfonds was op 31-12-2018 97%. (2017: 104%).

De medewerkers van North Sea Port Flanders zijn deelnemer aan het Ethias Pensioenfonds. De dekkinggraad van het pensioenfonds was voor de 1ste pijler op 31-12-2018 81% (inclusief voorziening : 87%). Voor de 2de pijler (contractuele medewerkers zijn eind 2018 de reserves 66% hoger dan de verbintenissen.

jen en

	2018	2017
Bezoldiging van bestuurders		
CEO's	505.663	484.747
Voormalig CEO	0	81.666
	505.663	566.413

	2018	2017
Overige personeelslasten		
Reis- en verblijfkosten	818.388	712.182
Opleidingskosten	236.182	231.397
Wervingskosten	166.677	161.441
Werkkleding	88.842	63.067
Overige personeelskosten	1.352.998	1.172.897
	2.663.086	2.340.984
Totaal personeelslasten	24.006.998	27.064.189

13. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

	2018	2017
Immateriële vaste activa		
Afschrijving software	513.607	619.017

	2018	2017
Materiële vaste activa		
Afschrijving gebouwen	642.703	289.954
Afschrijving haveninfrastructurele werken	9.177.990	10.801.935
Afschrijving hardware	752.328	228.669
Afschrijving inventaris	3.240	3.240
Afschrijving voertuigen en vaartuigen	83.213	0
Afschrijving overige systemen	3.066.197	3.061.555
	14.239.279	15.004.370

Onder afschrijving overige systemen worden de afschrijvingskosten op de installatie en het leidingwerk van WarmCO2 vermeld.

Subsidies worden afgeschreven met het actief waarvoor subsidie is verkregen. Deze subsidie-afschrijvingen worden dus afgetrokken van de gewone afschrijvingen van de materiële vaste activa.

14. Overige bedrijfslasten

	2018	2017
Onderhoud en beheer		
Baggerwerken	3.606.252	2.958.026
Sporen	-83.626	151.162
Wegen en terreinen droog	3.531.557	3.237.233
Kades en terreinen nat	1.274.023	473.984
Overige beheers- en onderhoudskosten	640.003	665.055
Overige kosten haveninfrastructuur	1.094.158	918.452
Overige bedrijfsmiddelen	852.871	770.551
	10.915.238	9.174.463

De kosten van baggerwerken en wegen en terreinen droog zijn in 2018 hoger door een inhaaloperatie voor een totaal van € 1.5 mln

	2018	2017
Onderzoek en gebiedsontwikkeling		
Duurzaamheid en innovatie	348.721	246.442
Onderzoek op gebied van veiligheid en marktontwikkeling	0	9.000
Incidentele bijdragen	577.793	94.939.281
Haalbaarheidsonderzoeken	936.460	426.335
Saneringskosten Thermphos	0	48.486.973
	1.862.974	144.108.030

Onder de incidentele bijdragen van 2017 zijn de bijdragen van Zeeland Seaports en Havenbedrijf Gent aan de realisatie van de nieuwe Zeesluis bij Terneuzen van respectievelijk € 6 mln en € 87 mln opgenomen. De bijdragen zijn in 2017 onvoorwaardelijk geworden.

De stijging bij de haalbaarheidsonderzoeken komt door de gemaakte kosten bij het project Nautische toegang zeetraject Westerschelde (Wielingen) € 0,5 mln.

In de Samenwerkingsovereenkomst sanering voormalig Thermphos terrein is in art. 7.3.c vastgesteld dat Zeeland Seaports een bijdrage levert van € 47,7 mln. Tevens draagt Zeeland Seaports 1/3 bij van het bedrag van € 2,36 mln dat is gereserveerd voor tegenvallers. Het gehele bedrag werd voorzichtigheidshalve ten laste van het resultaat 2017 gebracht.

	2018	2017
Diverse exploitatiekosten		
Energiekosten	616.172	727.429
Huur bedrijfsmiddelen	360.763	241.918
Verzekeringen	316.575	325.751
Belastingen	3.198.688	3.103.719
Overige exploitatiekosten	-183.581	1.252.142
	4.308.617	5.650.959

De post belastingen betreft onroerend zaak belasting en waterschapslasten. Bij de overige exploitatiekosten is er sprake van een terugname minwaarde debiteuren door einde geschil klant € 2,5 mln.

	2018	2017
Nautische diensten		
Nautische diensten	913.883	801.418

Onder deze post is de bijdrage aan Rijkswaterstaat voor uitvoering van de scheepvaartbegeleiding in Terneuzen en kosten havenbeveiliging in het kader van ISPS opgenomen.

	2018	2017
Informatisering en automatisering		
Licenties en onderhoud software	568.688	427.053
Berichtenverkeer en telefoon	157.362	190.649
Onderzoek en advieskosten ICT	0	245
Servicecontracten en kosten infrastructuur	251.349	276.363
Onderhoud havenmanagementsysteem	242.779	217.308
Overige automatiseringskosten	539.380	645.322
	1.759.558	1.756.940

Dit betreft kosten voor onderhoud van software, hardware, (glasvezel)infrastructuur, datacommunicatie, kopieerapparatuur, servicecontracten voor het nautisch verkeersbegeleidingscentrum en onderzoek en advies ICT.

	2018	2017
Bureaunkosten		
Abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur	174.066	168.834
Kantoorbenodigdheden en porti	60.750	54.474
Drukwerk	5.182	8.558
Kleine benodigdheden en onderhoud inventaris	24.404	21.204
Schoonmaakkosten	84.364	69.700
Overige bureaunkosten	71.443	76.230
	420.209	399.001

	2018	2017
Communicatie-, acquisitie- en representatiekosten		
Advertenties en mediacampagnes	97.423	194.509
Beurzen e.d.	384.901	630.992
Promotiemateriaal	309.322	254.655
Sponsoring en donaties	1.635.385	1.335.832
Evenementen en representatiekosten	475.658	641.716
Reis- en verblijfkosten acquisitie	100.206	85.780
Kosten website	23.432	75.616
Overige reclamekosten	1.167	157
	3.027.494	3.219.257

	2018	2017
Accountants- en advieskosten		
Kosten accountant		
Controle van de jaarrekening	325.891	185.792
Overige accountantskosten	11.360	12.845
Totaal kosten accountant	337.251	198.637
Overige advieskosten	2.793.074	4.537.336
	3.130.324	4.735.973

Toelichting accountantskosten

	2018				
	KPMG controle	EY controle	KPMG Overige	EY Overige	Totaal
Controle van de jaarrekening	12.000	273.846			285.846
Overige accountantskosten			7.400	44.005	51.405
	12.000	273.846	7.400	44.005	337.251

	2017				
	KPMG controle	EY controle	KPMG Overige	EY Overige	Totaal
Controle van de jaarrekening	12.000	136.409			148.409
Overige accountantskosten			1.000	49.228	50.228
	12.000	136.409	1.000	49.228	198.637

De controle van de jaarrekening wordt verzorgd door EY. De controle van North Sea Port SE en de afstemming met KPMG, accountant van het Havenbedrijf Gent, hebben de kosten voor 2018 omhoog gebracht.

De daling van de overige advieskosten hangt samen met de voorbereiding van de fusie in 2017. Deze kosten bedroegen in 2017 € 1.6 mln.

	2018	2017
Diverse overige kosten		
Diverse kosten	-186.226	-508.489
Exploitatiekosten VCB	0	-15.391
	-186.226	-523.880

Diverse kosten bevat een terugname van afschrijving debiteuren in Flanders : in 2017 een boeking van € 0,8 mln naar geschil klanten (via post diverse kosten). In 2018 bleken deze voorziene kosten lager uit te vallen. De kosten bedroegen € 0,2 mln wegens definitief oninbaar (vb. falend klant). Dit is de reden voor de negatieve post op diverse kosten.

15. Resultaat deelnemingen

	2018	2017
Resultaat Valuepark Terneuzen Beheer B.V.	0	-3.150
Resultaat Valuepark CV	437.209	2.369.981
Resultaat FSP exploitatie BV/FSP CV	174	0
Afboeking winstbewijzen	0	-104.239
	437.383	2.262.592

De resultaten van de deelnemingen FSP Exploitatie BV en FSP CV over 2018 zijn nog niet verwerkt. De controles hiervan zijn nog niet afgerond.

16. Financiële baten en lasten

	2018	2017
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rente verstrekte leningen deelnemingen	1.155.840	1.157.473
Vergoedingen garantstelling Valuepark Terneuzen	223.352	257.371
Rente overname SWAP	147.522	163.905
Overige rentebaten	146.663	242.120
	1.673.377	1.820.869

De rente verstrekte leningen deelnemingen betreft de rente van kasgeldleningen die verstrekt zijn aan Valuepark Terneuzen CV en de rente voor een onderhandse lening verstrekt aan WarmCO2 CV. NV Zeeland Seaports ontvangt van WarmCO2 en Valuepark Terneuzen een vergoeding die de marktconformiteit garandeert van de te betalen rentelasten door de vennootschappen. Omdat de beide partijen via NV Zeeland Seaports gunstiger leningcondities kunnen bedingen wordt op deze wijze vermeden dat er sprake zou zijn van staatssteun. In de overige rentebaten zijn voor 87 k€ beleggingsopbrengsten.

	2018	2017
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Rente vaste geldleningen	-321.238	-389.195
Rente rolloveningen	365.718	531.954
Rente kasgeldleningen	-958.065	-969.205
Rente rekening-courant	-5.697	-3.152
Derivaten	-8.427.605	-9.004.102
Afschrijving unwindwaarde	-393.441	-541.404
Geactiveerde rente materiële vaste activa in aanbouw	18.350	138.815
Toerekening waarborgsom financiering aan boekjaar	-2.280.000	-2.420.196
Overige rentelasten en bankkosten	-134.983	-15.441
	-12.136.960	-12.671.926
Totaal financiële baten en lasten	-10.463.583	-10.851.058

In verband met de garantstelling voor het vreemd vermogen tot het jaar 2028 is een bedrag van € 26 mln. uitgekeerd. De waarde van garantstelling is bepaald op € 36 mln onder aftrek van € 10 mln voor het verrichten van publieke taken. De waarde van de garantstelling wordt tijdsgelang in relatie tot de stand van het vreemd vermogen ten laste van het resultaat gebracht gedurende de periode van de garantstelling.

Over de lopende projecten wordt bouwrente toegevoegd als onderdeel van de vervaardigingsprijs. Het rentepercentage van de bouwrente voor het jaar 2018 bedraagt 2,732% (2017: 2,902%).

De totale financiële baten en lasten liggen op een lager niveau dan in 2017. Naast aflossing op de hoofdsom van de openstaande leningenportefeuille, heeft hierin ook de herstructurering van de financieringspositie van WarmCO2 een belangrijke rol gespeeld.

17. Belastingen

	2018	2017
Vennootschapsbelasting	-3.646.105	10.833.968
Effectieve belastingdruk 2018		%
Resultaat voor belastingen	30.084.227	
Nominale belastingdruk	7.521.057	25,0%
Permanente verschillen		
Niet-gewaardeerde actieve latenties (voor verliezen) North Sea Port FL	- 4.244.153	-14,1%
Forfait aftrekbare kosten	6.000	0,0%
Mutatie waardering actieve latentie per saldo	358.121	1,2%
belastingdruk North Sea Port FL	8.000	0,0%
verschil verlies Warmco2	103.189	0,3%
Deelnemingsvrijstelling	- 106.109	-0,4%
	3.646.105	12,1%

Vennootschappelijke balans per 31 december 2018

(voor resultaatbestemming)

	Ref	31-12-2018	31-12-2017	pro forma
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	1	375.249	0	
Financiële vaste activa	2	<u>280.450.050</u>	<u>253.865.072</u>	
			280.825.299	253.865.072
Vlottende activa				
Liquide middelen	3	299.981	<u>0</u>	
			299.981	0
Totaal activa			281.125.281	253.865.072
Passiva				
Eigen vermogen				
Eigen vermogen	4	254.165.072	364.703.372	
Te bestemmen resultaat	4	<u>26.438.121</u>	<u>-110.838.301</u>	
			280.603.194	253.865.072
Vlottende passiva				
Kortlopende schulden	5		522.088	0
Totaal passiva			281.125.282	253.865.072

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018

	Ref	2018	2017	pro forma
Personeelslasten	6	48.159	0	
Overige bedrijfslasten	7	<u>98.699</u>	<u>0</u>	
Totaal bedrijfslasten			146.858	0
Bedrijfsresultaat			-146.858	0
Resultaat deelnemingen	8		26.584.979	-110.838.301
Operationeel resultaat			26.584.979	-110.838.301
Resultaat na belastingen			26.438.121	-110.838.301

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

1. Grondslagen voor waardering en bepaling van het resultaat

Bij het opmaken van de enkelvoudige jaarrekening wordt gebruik gemaakt van art 402. Lid 1. Voor de grondslagen voor waardering en bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de opgenomen grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de vennootschappelijke balans

1. Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa heeft betrekking op inrichting en renovatie van het hoofdkantoor van de holding aan de Westkade in Sas van Gent. Het pand wordt met ingang van 2018 gehuurd van de Gemeente Terneuzen. In het contract is een optie tot koop opgenomen.

Boekwaarde per 1-1-2018	0
Investerings	375.249
Afschrijvingen	0
Boekwaarde per 31-12-2018	375.249

2. Financiële vaste activa

North Sea Port SE is een naar Nederlands recht opgerichte Europese vennootschap die aan het hoofd staat van een groep met twee in de Benelux gevestigde werkmaatschappijen:

- North Sea Port Flanders, een N.V. naar Belgisch recht met vestigingsplaats Gent
- North Sea Port Netherlands, een N.V. naar Nederlands recht met vestigingsplaats Terneuzen

De groep is in 2018 ontstaan na fusie van Havenbedrijf Gent en Zeeland Seaports. Als onderdeel van de voorbereiding op de fusie heeft een waardering van eigen vermogen van beide fusiepartners plaatsgevonden op basis van DCF-methode. Uit dit onderzoek is gebleken dat sprake is van gelijkwaardige belangen, zodat beide werkmaatschappijen samengevoegd kunnen worden op basis van de pooling of interests methode. De opstelling in de jaarrekening gaat uit van de fictie dat beide partijen in 2018 én 2017 geopereerd hebben als een gefuseerd bedrijf. Activa en passiva van beide werkmaatschappijen worden niet opnieuw gewaardeerd en er ontstaat geen goodwill als gevolg van de fusie.

De jaarrekening van North Sea Port Flanders is opgesteld conform het Belgisch jaarrekeningrecht. Voorafgaand aan de opname in de Nederlandse consolidatiekring heeft de holding een aantal adjustments uitgevoerd op de door North Sea Port Flanders gepubliceerde jaarrekening, zodat de cijfers van de dochter conform de in Nederland aanvaarde grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening worden gepresenteerd.

Voor de beginwaarde van deelnemingen en de tot standkoming hiervan wordt verwezen naar de toelichting op blz. 8.

Deelneming North Sea Port Netherlands N.V.	31-12-2018	31-12-2017
Boekwaarde per 1-1-2018	114.675.516	147.311.252
Bij: resultaat North Sea Port Netherlands N.V. 2018	9.621.736	-32.635.736
Boekwaarde per 31-12-2018	124.297.252	114.675.516
Deelneming North Sea Port Flanders N.V.	31-12-2018	31-12-2017
Boekwaarde per 1-1-2018	139.189.555	217.392.121
Bij: resultaat North Sea Port Flanders N.V. 2018	16.963.243	-78.202.566
Boekwaarde per 31-12-2018	156.152.799	139.189.555
Boekwaarde deelnemingen per 31-12-2018	280.450.050	253.865.071

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal
North Sea Port Flanders N.V. van publiek recht	Gent	100,00%
North Sea Port Netherlands N.V.	Terneuzen	100,00%

3. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
BNG	299.981	0

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de vennootschap.

4. Eigen vermogen

Stand per 1-1-2018	253.865.071	364.703.373
Gestort en opgevraagd aandeelekapitaal	300.000	0
Aandeel resultaat rechtspersoon	26.438.121	-110.838.302
Stand per 31-12-2018	280.603.193	253.865.071

Het gestort en opgevraagd aandelenkapitaal van SE North Sea Port bedraagt € 300.000. De omvang en samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2017 is ontleend aan de individuele jaarrekeningen 2017 van de fusiepartners. Hierbij is rekening gehouden met harmonisatie-effecten (met name voor bijdrage Zeesluis Haven Gent en terugdraaien herwaardering Havenbedrijf Gent). Als gevolg van toepassing van de methode van pooling of interests hebben de ter vergelijking opgenomen cijfers een 'pro-forma karakter. De totale omvang van het bedrag op 31-12-2017 is het eigen vermogen van de twee deelnemingen. Eind 2018 bedraagt het aandelenkapitaal (€ 300k) in de SE wat is gestort door de aandeelhouders van North Sea Port SE bij de uitgifte van deze aandelen door North Sea Port SE. Het surplus van de inbrengwaarde van de deelnemingen bij de fusietransactie boven het nominale kapitaal is als agioreserve verantwoord, rekening houdend met statutaire reserves bij de deelneming. Deze mutaties zijn per datum van executie van de fusie in het eigen vermogen verwerkt. De toestand en toename van de wettelijke reserve deelnemingen omvat enerzijds de statutaire reserve en de wettelijke reserve van Havenbedrijf Gent. Deze statutaire reserve is in de statuten van North Sea Port Flanders NV vastgelegd en beoogd niet-uitkeerbedrag vast te leggen om de sluisbijdrage aan het Vlaams Gewest te garanderen. Deze wettelijke reserve wordt naar de vrije reserves overgeboekt na het doen van (deel)betalingen ten behoeve van de sluis. Naar verwachting wordt de laatste sluisbijdrage in 2022 voldaan. De reserve wordt gevormd door de winst van het boekjaar min de wettelijke reserve. Deze wettelijke reserve wordt gevormd door 5% van de jaarwinst.

De aandeelhouders hebben hun aandelen in ZSP respectievelijk HBG geruild voor aandelen in de SE (nadat deze eerst door HBG en ZSP was opgericht), die de houdster werd van de aandelen in deze ondernemingen. Door deze aandelenruil ontstond het fusiebedrijf. De stemrechten en belangen zijn in verhouding niet gewijzigd ten opzichte van voor de fusie.

specificatie eigen vermogen	31-12-2017	mutatie 2018	31-12-2018
Gestort aandelen kapitaal	193.472.000	-193.172.000	300.000
Agioreserve	115.038.538	77.275.290	192.313.828
Statutaire reserve	53.629.079	-53.629.079	0
Wettelijke reserve deelnemingen	2.563.756	58.987.487	61.551.243
Aandeel resultaat rechtspersoon	-110.838.302	137.276.423	26.438.121
totaal	253.865.071	26.738.121	280.603.193

5. Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
Schulden aan groepsmaatschappijen	522.088	0

Dit betreft een schuld aan North Sea Port Netherlands N.V. in verband met de investeringen en exploitatiekosten van de holding in 2018.

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

6. Personeelslasten

	2018	2017
Lonen en salarissen		
Commissarissenvergoedingen	48.159	0

De kosten van de bestuurders zijn opgenomen in de deelnemingen en worden gerapporteerd in de toelichting op de personeelslasten in de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

7. Overige bedrijfslasten

	2018	2017
Exploitatiekosten holding		
Onderhoud en beheer	6.712	0
Diverse exploitatiekosten, waaronder huur kantoor	18.405	0
Bureaunkosten	1.870	0
Controle van de jaarrekening	71.712	0
	98.699	0

De controle van de jaarrekening wordt verzorgd door EY. Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar de toelichting van de geconsolideerde winst en verlies rekening.

8. Resultaat deelnemingen in de balans

	2018	2017
Resultaat North Sea Port Netherlands N.V.	9.621.736	-32.635.736
Resultaat North Sea Port Flanders N.V.	16.963.243	-78.202.565
	26.584.979	-110.838.301

De vennootschapsbelasting wordt toegerekend aan North Sea Port Netherlands. Derhalve is in de enkelvoudige jaarrekening van de SE geen post vennootschapsbelasting opgenomen.

Overige gegevens

1. Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming

Volgens artikel 26 (pay-out ratio) en artikel 27.1 (winst en uitkeringen) van de statuten is het bestuur bevoegd tot bestemming van de winst die door vaststelling van de jaarrekening is bepaald.

2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

3. Gebeurtenissen na balansdatum

In december 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling een besluit genomen om de participanten voor te stellen om de Gemeenschappelijke Regeling op te heffen. Dit besluit is in 2019 voorgelegd aan de participanten van de Gemeenschappelijke Regeling, zijnde de Gemeenten Borsele, Terneuzen en Vlissingen en de Provincie Zeeland, welke hierop allen positief hebben besloten. Na opheffing zullen de afzonderlijke Gemeenten en de Provincie Zeeland direct garant staan voor de schulden aan de kredietinstellingen tegen gelijke voorwaarden. De banken waarden deze garantie gelijk aan de garantie afgegeven door de Gemeenschappelijke Regeling. De bij de fusie afgegeven vrijwaring zal overgaan op de afzonderlijke Nederlandse aandeelhouders in North Sea Port NL. De feitelijke juridische opheffing van de GR zal naar verwachting plaatsvinden in de 2e helft van 2019. Consequenties zijn, hoofdelijke overname van de Garanties door de participanten van de GR, overdracht van de aandelen in North Sea Port NL aan individuele deelnemers in de GR, een verandering van de stemverhouding in de aandeelhouders vergadering van North Sea Port SE en tot slot overdracht van de publieke bevoegdheden naar de afzonderlijke gemeenten.

In de aandeelhoudersvergadering van Sloewarmte B.V. is in 2016 besloten dat North Sea Port NL 10% aandeelhouder zou blijven tot 2019 en vervolgens een putoptie heeft om de 10% aan te bieden aan Evides tegen € 50.000. In mei 2019 heeft de aandelenoverdracht plaatsgevonden. North Sea Port NL heeft geen belang meer in Sloewarmte B.V.

Ondertekening van de jaarrekening

Sas van Gent, 18 juni 2019

Directie:

dhr. J. P. D. M. Lagasse

dhr. D. Schalck

Toeziqhoudend orgaan:

mevr. C. M. M. Schonknecht

dhr. D. Termont

dhr. A. A. Vader

dhr. M. C. T. de Clercq

dhr. M. J. M. Jetten

mevr. V. A. R. Dua

dhr. D. M. Samsom

mevr. A. Vereecke